
ברסלב
דפוס מוהרא"ש
לְמוּד יוֹמִי
משניות
זוהר
עם תיקוני זוהר
דף ליום לסיום בשנה
בעידודו של מו"ר הרה"צ שליט"א
יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב,
עיר שומרי הלשון, עיר השמחה
פרשת
שופטים תשפ"ו
ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק י

א. כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה ס, כא): "וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר". וְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא: הָאוֹמֵר: 'אֵין תְּחִיַּת הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה', וְ'אֵין תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם', וְאֶפִּיקוֹרוֹס. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אַף הַקּוֹרֵא בְּסְפָרִים הַחִיצוֹנִים, וְהַלּוֹחֵשׁ עַל הַמַּכָּה, וְאוֹמֵר (שְׁמוֹת טו, כו): "כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רֹפְאֶךָ". אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: אַף הַהוֹגֶה אֶת הַשֵּׁם בְּאוֹתִיּוֹתָיו:

ב. שְׁלֹשָׁה מְלָכִים וְאַרְבָּעָה הֶדְיוֹטוֹת - אֵין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא. שְׁלֹשָׁה מְלָכִים: יָרָבְעָם, אַחְאָב וּמְנַשֶּׁה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְנַשֶּׁה - יֵשׁ לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־ב לג, יג): "וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ וַיְשִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלַם לְמַלְכוּתוֹ". אָמְרוּ לוֹ: לְמַלְכוּתוֹ הֱשִׁיבוֹ, וְלֹא לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא הֱשִׁיבוֹ. אַרְבָּעָה הֶדְיוֹטוֹת: בִּלְעָם, וְדוֹאֵג, וַאֲחִיתֹפֶל, וְגֵחֲזִי:

ג. דּוֹר הַמַּבּוּל - אֵין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין עוֹמְדִין בַּדִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ו, ג): "לֹא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם" - לֹא דִּין וְלֹא רוּחַ. דּוֹר הַפַּלָּגָה - אֵין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יא, ח): "וַיָּפֶץ ה' אֹתָם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ". "וַיָּפֶץ ה' אֹתָם" - בָּעוֹלָם הַזֶּה. "וּמִשָּׁם הֱפִיצָם ה'" (שָׁם שָׁם, ט) - לָעוֹלָם הַבָּא. אַנְשֵׁי סְדוֹם - אֵין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר יג, יג): "וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַה' מְאֹד". "רָעִים" - בָּעוֹלָם הַזֶּה. "וְחַטָּאִים" - לָעוֹלָם הַבָּא. אֲבָל עוֹמְדִין בַּדִּין. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: אֵלּוּ וְאֵלּוּ אֵין עוֹמְדִין בַּדִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים א, ה): "עַל־כֵּן לֹא־יָקֻמוּ רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט, וְחַטָּאִים בַּעֲדַת־צַדִּיקִים". "עַל־כֵּן לֹא יָקֻמוּ רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט" - זֶה דּוֹר הַמַּבּוּל. "וְחַטָּאִים בַּעֲדַת צַדִּיקִים" - אֵלּוּ אַנְשֵׁי סְדוֹם. אָמְרוּ לוֹ: אֵינָם עוֹמְדִים "בַּעֲדַת צַדִּיקִים" אֲבָל עוֹמְדִין בַּעֲדַת רְשָׁעִים.

מְרַגְּלִים - אֵין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר יד, לז): "וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דִבַּת הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה לִפְנֵי ה'". "וַיָּמֻתוּ" - בָּעוֹלָם הַזֶּה. "בַּמַּגֵּפָה" - בָּעוֹלָם הַבָּא. דּוֹר הַמִּדְבָּר - אֵין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין עוֹמְדִין בַּדִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, לה): "בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתַּמּוּ, וְשָׁם יָמֻתוּ". דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עֲלֵיהֶם הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים נ, ה): "אִסְפוּ לִי חֲסִידָי כֹּרְתֵי בְרִיתִי עָלֵי זָבַח". עֲדַת קֹרַח - אֵינָהּ עֲתִידָה לַעֲלוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר טז, לג): "וַתְּכַס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ" - בָּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקָּהָל" - לָעוֹלָם הַבָּא, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עֲלֵיהֶם הוּא אוֹמֵר: עֲלֵיהֶם הוּא אוֹמֵר (שְׁמוּאֵל־א ב, ו): "ה' מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל". עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים - אֵינָן עֲתִידִין לַחֲזֹר, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כט, כז):

"וַיַּשְׁלִכֵם אֶל אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה" - מָה הַ"יּוֹם הַזֶּה" הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ חוֹזֵר - אַף הֵם הוֹלְכִים וְאֵינָם חוֹזְרִים, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: "כַּיּוֹם הַזֶּה" - מָה הַיּוֹם מַאֲפִיל וּמֵאִיר - אַף עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים שֶׁאָפַל לָהֶן, כָּךְ עָתִיד לְהָאִיר לָהֶן: ד. אַנְשֵׁי עִיר הַנִּדַּחַת - אֵין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם יג, יד): "יָצְאוּ אֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל מִקִּרְבֶּךָ וַיַּדִּיחוּ אֶת־יֹשְׁבֵי עִירָם". וְאֵינָן נֶהֱרָגִים, עַד שֶׁיִּהְיוּ מַדִּיחֶיהָ מֵאוֹתָהּ הָעִיר, וּמֵאוֹתוֹ הַשֵּׁבֶט, וְעַד שֶׁיְּדַחּ רֻבָּהּ, וְעַד שֶׁיַּדִּיחוּם אֲנָשִׁים. הִדִּיחוּהָ נָשִׁים וּקְטַנִּים, אוֹ שֶׁהֻדַּח מְעוּטָהּ, אוֹ שֶׁהָיוּ מַדִּיחֶיהָ חוּצָה לָהּ - הֲרֵי אֵלּוּ כַּיְחִידִים. וּצְרִיכִין שְׁנֵי עֵדִים וְהַתְרָאָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. זֶה חֹמֶר בַּיְחִידִים מִבַּמְרֻבִּים: שֶׁהַיְחִידִים בִּסְקִילָה, לְפִיכָךְ מָמוֹנָם פָּלֵט. וְהַמְרֻבִּים בְּסַיִף, לְפִיכָךְ מָמוֹנָם אָבֵד: ה. "הַכֵּה תַּכֶּה אֶת" וְגוֹ' (שָׁם שָׁם, טז). הַחֲמֶרֶת וְהַגְּמֶלֶת הָעוֹבֶרֶת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם - הֲרֵי אֵלּוּ מַצִּילִין אוֹתָהּ. "הַחֲרֵם אֹתָהּ, וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהּ, וְאֶת בְּהֶמְתָּהּ לְפִי־חָרֶב" (שָׁם), מִכָּאן אָמְרוּ: נִכְסֵי צַדִּיקִים שֶׁבְּתוֹכָהּ - אוֹבְדִין; שֶׁבְּחוּצָה לָהּ - פְּלֵטִין. וְשֶׁל רְשָׁעִים: בֵּין שֶׁבְּתוֹכָהּ, בֵּין שֶׁבְּחוּצָה לָהּ - הֲרֵי אֵלּוּ אוֹבְדִין: ו. שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם יז): "וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ תִּקְבֹּץ אֶל־תּוֹךְ רְחֹבָהּ" וְגוֹ'. אִם אֵין לָהּ רְחוֹב - עוֹשִׂין לָהּ רְחוֹב. הָיָה רְחוֹבָהּ חוּצָה לָהּ - כּוֹנְסִין אוֹתוֹ לְתוֹכָהּ. "וְשָׂרַפְתָּ בָאֵשׁ אֶת־הָעִיר וְאֶת כָּל־שְׁלָלָהּ כָּלִיל לַה' אֱלֹהֶיךָ" (שָׁם). "שְׁלָלָהּ" - וְלֹא שְׁלַל שָׁמַיִם. מִכָּאן אָמְרוּ: הַהֶקְדֵּשׁוֹת שֶׁבָּהּ - יִפָּדוּ, וּתְרוּמוֹת - יִרָּקְבוּ, מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְכִתְבֵי־הַקֹּדֶשׁ יִגָּנְזוּ. "כָּלִיל לַה' אֱלֹהֶיךָ" - אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: אִם אַתֶּם עוֹשִׂים דִּין בְּעִיר הַנִּדַּחַת - מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ אַתֶּם מַעֲלִין עוֹלָה כָּלִיל לְפָנָי. "וְהָיְתָה תֵּל עוֹלָם לֹא תִבָּנֶה עוֹד" (שָׁם) - לֹא תֵּעָשֶׂה אַפְלוּ גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: "לֹא תִבָּנֶה עוֹד" - לְכְמוֹ שֶׁהָיְתָה אֵינָהּ נִבְנֵית, אֲבָל נַעֲשֵׂית הִיא גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים. "וְלֹא־יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן־הַחֵרֶם" (שָׁם שָׁם יח) - שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהָרְשָׁעִים בָּעוֹלָם - חֲרוֹן־אַף בָּעוֹלָם. אָבְדוּ רְשָׁעִים מִן הָעוֹלָם - נִסְתַּלֵּק חֲרוֹן־אַף מִן הָעוֹלָם:

מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק יא

א. אֵלּוּ הֵן הַנֶּחֱנָקִין: הַמַּכֶּה אָבִיו וְאִמּוֹ, וְגוֹנֵב נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, וְזָקֵן מַמְרֵא עַל־פִּי בֵית־דִּין, וּנְבִיא הַשֶּׁקֶר, וְהַמִּתְנַבֵּא בְּשֵׁם עֲבוֹדָה־זָרָה, וְהַבָּא עַל אֵשֶׁת־אִישׁ, וְזוֹמְמֵי בַּת כֹּהֵן וּבוֹעֲלָהּ. הַמַּכֶּה אָבִיו וְאִמּוֹ - אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהֶן חַבּוּרָה. זֶה חֹמֶר בַּמְקַלֵּל מִבַּמַּכֶּה: שֶׁהַמְקַלֵּל לְאַחַר מִיתָה - חַיָּב, וְהַמַּכֶּה לְאַחַר מִיתָה - פָּטוּר. הַגּוֹנֵב נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל - אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיַּכְנִיסֶנּוּ לִרְשׁוּתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיַּכְנִיסֶנּוּ לִרְשׁוּתוֹ וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כד, ז): "וְהִתְעַמֵּר בּוֹ

וּמְכָרוֹ״. הַגּוֹנֵב אֶת בְּנוֹ - רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין. גָּנַב מִי שֶׁחָצְיוֹ עֶבֶד וְחָצְיוֹ בֶּן־חוֹרִין - רַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין: ב. זָקֵן מַמְרֶא עַל־פִּי בֵּית־דִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם יז, ח): ״כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר לַמִּשְׁפָּט״ וְגוֹ׳. שְׁלֹשָׁה בָּתֵּי דִינִין הָיוּ שָׁם: אֶחָד יוֹשֵׁב עַל פֶּתַח הַר־הַבַּיִת, וְאֶחָד יוֹשֵׁב עַל פֶּתַח הָעֲזָרָה, וְאֶחָד יוֹשֵׁב בְּלִשְׁכַּת־הַגָּזִית. בָּאִים לָזֶה שֶׁעַל פֶּתַח הַר־הַבַּיִת, וְאוֹמֵר: ׳כָּךְ דָּרַשְׁתִּי וְכָךְ לִמְּדוּ חֲבֵרַי, כָּךְ לִמַּדְתִּי וְכָךְ לִמְּדוּ חֲבֵרַי׳; אִם שָׁמְעוּ - אוֹמְרִים לָהֶם. וְאִם לָאו - בָּאִין לָהֶן לְאוֹתָן שֶׁעַל פֶּתַח הָעֲזָרָה, וְאוֹמֵר: ׳כָּךְ דָּרַשְׁתִּי וְכָךְ דָּרְשׁוּ חֲבֵרַי, כָּךְ לִמַּדְתִּי וְכָךְ לִמְּדוּ חֲבֵרַי׳; אִם שָׁמְעוּ - אוֹמְרִים לָהֶם. וְאִם לָאו - אֵלּוּ וָאֵלּוּ בָּאִים לְבֵית־דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּלְשְׁכַּת הַגָּזִית, שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצֵאת תּוֹרָה לְכָל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם י): ״מִן הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה׳״. חָזַר לְעִירוֹ וְשָׁנָה וְלִמֵּד כְּדֶרֶךְ שֶׁהָיָה לָמֵד - פָּטוּר. וְאִם הוֹרָה לַעֲשׂוֹת - חַיָּב, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, יב): ״וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְזָדוֹן״ - אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיּוֹרֶה לַעֲשׂוֹת. תַּלְמִיד שֶׁהוֹרָה לַעֲשׂוֹת - פָּטוּר; נִמְצָא חֲמוֹרוֹ קָלוֹ: ג. חֹמֶר בְּדִבְרֵי סוֹפְרִים מִדִּבְרֵי תוֹרָה, הָאוֹמֵר: ׳אֵין תְּפִלִּין׳, כְּדֵי לַעֲבֹר עַל דִּבְרֵי תוֹרָה - פָּטוּר. ׳חָמֵשׁ טוֹטָפוֹת׳, לְהוֹסִיף עַל דִּבְרֵי סוֹפְרִים - חַיָּב: ד. אֵין מְמִיתִין אוֹתוֹ, לֹא בְּבֵית־דִּין שֶׁבְּעִירוֹ וְלֹא בְּבֵית־דִּין שֶׁבְּיַבְנֶה, אֶלָּא מַעֲלִין אוֹתוֹ לְבֵית־דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם, וּמְשַׁמְּרִין אוֹתוֹ עַד הָרֶגֶל, וּמְמִיתִין אוֹתוֹ בָּרֶגֶל, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, יג): ״וְכָל הָעָם יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ וְלֹא יְזִידוּן עוֹד״, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין מְעַנִּין אֶת דִּינוֹ שֶׁל זֶה, אֶלָּא מְמִיתִין אוֹתוֹ מִיָּד, וְכוֹתְבִין וְשׁוֹלְחִין שְׁלוּחִים בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת: ׳אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי נִתְחַיֵּב מִיתָה בְּבֵית־דִּין׳: ה. נְבִיא הַשֶּׁקֶר, הַמִּתְנַבֵּא עַל מַה שֶּׁלֹּא שָׁמַע, וּמַה שֶּׁלֹּא נֶאֱמַר לוֹ - מִיתָתוֹ בִּידֵי אָדָם. אֲבָל הַכּוֹבֵשׁ אֶת נְבוּאָתוֹ, וְהַמְּוַתֵּר עַל דִּבְרֵי הַנָּבִיא, וְנָבִיא שֶׁעָבַר עַל דִּבְרֵי עַצְמוֹ - מִיתָתָן בִּידֵי שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם יח, יט): ״אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ״: ו. הַמִּתְנַבֵּא בְּשֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה וְאוֹמֵר: ׳כָּךְ אָמְרָה עֲבוֹדָה זָרָה׳ - אַפִלּוּ כִּוֵּן אֶת הֲלָכָה לְטַמֵּא אֶת הַטָּמֵא, וּלְטַהֵר אֶת הַטָּהוֹר. הַבָּא עַל אֵשֶׁת־אִישׁ, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל לַנְּשׂוּאִין, אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא נִבְעָלָה, הַבָּא עָלֶיהָ - הֲרֵי זֶה בְּחֶנֶק. וְזוֹמְמֵי בַּת כֹּהֵן וּבוֹעֲלָהּ; שֶׁכָּל הַזּוֹמְמִין מַקְדִּימִין לְאוֹתָהּ מִיתָה, חוּץ מִזּוֹמְמֵי בַּת כֹּהֵן וּבוֹעֲלָהּ:

סְלִיק מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין

מַסֶּכֶת מַכּוֹת פֶּרֶק א

א. כֵּיצַד הָעֵדִים נַעֲשִׂים זוֹמְמִין? ׳מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי, שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה׳, אוֹ ׳בֶּן חֲלוּצָה׳ - אֵין אוֹמְרִים: יֵעָשֶׂה זֶה בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶּן חֲלוּצָה תַּחְתָּיו, אֶלָּא לוֹקֶה אַרְבָּעִים. ׳מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא

חַיָּב לִגְלוֹת׳ – אֵין אוֹמְרִים יִגְלֶה זֶה תַּחְתָּיו, אֶלָּא לוֹקֶה אַרְבָּעִים. ׳מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁגֵּרַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְלֹא נָתַן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ׳; וַהֲלֹא בֵּין הַיּוֹם וּבֵין לְמָחָר סוֹפוֹ לִתֵּן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ – אוֹמְדִין כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִתֵּן בִּכְתֻבָּתָהּ שֶׁל זוֹ, שֶׁאִם נִתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה, וְאִם מֵתָה – יִירָשֶׁנָּה בַּעְלָהּ. ׳מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא חַיָּב לַחֲבֵרוֹ אֶלֶף זוּז, עַל־מְנָת לִתְּנָם לוֹ מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, וְהוּא אוֹמֵר: ׳מִכָּאן וְעַד עֶשֶׂר שָׁנִים׳ – אוֹמְדִין כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִתֵּן, וְיִהְיוּ בְיָדוֹ אֶלֶף זוּז, בֵּין נוֹתְנָן מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם, בֵּין נוֹתְנָן מִכָּאן וְעַד עֶשֶׂר שָׁנִים: ב. ׳מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁחַיָּב לַחֲבֵרוֹ מָאתַיִם זוּז׳, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין – לוֹקִין וּמְשַׁלְּמִין, שֶׁלֹּא הַשֵּׁם הַמְּבִיאוֹ לִידֵי מַכּוֹת, מְבִיאוֹ לִידֵי תַּשְׁלוּמִין, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כָּל הַמְשַׁלֵּם אֵינוֹ לוֹקֶה: ג. ׳מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא חַיָּב מַלְקוּת אַרְבָּעִים׳, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין – לוֹקִין שְׁמוֹנִים, מִשּׁוּם: ״לֹא־תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר״ (שְׁמוֹת כ, יג), וּמִשּׁוּם: ״וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם״ (דְּבָרִים יט, יט); דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָן לוֹקִין אֶלָּא אַרְבָּעִים. מְשַׁלְּשִׁין בַּמָּמוֹן, וְאֵין מְשַׁלְּשִׁין בְּמַכּוֹת. כֵּיצַד? הֵעִידוּהוּ שֶׁהוּא חַיָּב לַחֲבֵרוֹ מָאתַיִם זוּז, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין – מְשַׁלְּשִׁין בֵּינֵיהֶם. אֲבָל אִם הֵעִידוּהוּ שֶׁהוּא חַיָּב מַלְקוּת אַרְבָּעִים, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין – כָּל אֶחָד וְאֶחָד לוֹקֶה אַרְבָּעִים: ד. אֵין הָעֵדִים נַעֲשִׂים זוֹמְמִין, עַד שֶׁיָּזְמוּ אֶת עַצְמָן. כֵּיצַד? אָמְרוּ: ׳מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי, שֶׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ׳; אָמְרוּ לָהֶן: ׳הֵיאַךְ אַתֶּם מְעִידִין, שֶׁהֲרֵי נֶהֱרָג זֶה אוֹ הַהוֹרֵג, הָיָה עִמָּנוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳ – אֵין אֵלּוּ זוֹמְמִין. אֲבָל אָמְרוּ לָהֶם: ׳הֵיאַךְ אַתֶּם מְעִידִין, שֶׁהֲרֵי אַתֶּם הֱיִיתֶם עִמָּנוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי׳ – הֲרֵי אֵלּוּ זוֹמְמִין, וְנֶהֱרָגִין עַל־פִּיהֶם: ה. בָּאוּ אֲחֵרִים וְהִזִּימוּם, בָּאוּ אֲחֵרִים וְהִזִּימוּם, אֲפִלּוּ מֵאָה – כֻּלָּם יֵהָרְגוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִסְטָסִית הִיא זוֹ, וְאֵינָהּ נֶהֱרֶגֶת אֶלָּא כַּת הָרִאשׁוֹנָה בִּלְבָד: ו. אֵין הָעֵדִים זוֹמְמִין נֶהֱרָגִין, עַד שֶׁיִּגָּמֵר הַדִּין, שֶׁהֲרֵי הַצְּדוֹקִין אוֹמְרִים: עַד שֶׁיֵּהָרֵג, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כד, יח): ״נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ״. אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים, וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (דְּבָרִים יט, יט): ״וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו״, וַהֲרֵי אָחִיו קַיָּם! וְאִם־כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר: נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ, יָכוֹל מִשָּׁעָה שֶׁקִּבְּלוּ עֵדוּתָן יֵהָרְגוּ? תַּלְמוּד לוֹמַר: נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ – הָא אֵינָן נֶהֱרָגִין עַד שֶׁיִּגָּמֵר הַדִּין: ז. ״עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת״ (שָׁם יז, ו), אִם מִתְקַיֶּמֶת הָעֵדוּת בִּשְׁנַיִם, לָמָּה פָּרַט הַכָּתוּב בִּשְׁלֹשָׁה? אֶלָּא לְהַקִּישׁ שְׁלֹשָׁה לִשְׁנַיִם, מַה שְׁלֹשָׁה מַזִּימִין אֶת הַשְּׁנַיִם, אַף הַשְּׁנַיִם יָזִמּוּ אֶת הַשְּׁלֹשָׁה. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ מֵאָה? תַּלְמוּד לוֹמַר: עֵדִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מַה שְׁנַיִם אֵינָן נֶהֱרָגִין, עַד שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶם זוֹמְמִין, אַף

שְׁלֹשָׁה אֵינָן נֶהֱרָגִין, עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁלָשְׁתָּן זוֹמְמִין. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ מֵאָה? תַּלְמוּד לוֹמַר: עֵדִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לֹא בָּא הַשְּׁלִישִׁי, אֶלָּא לְהַחְמִיר עָלָיו וְלַעֲשׂוֹת דִּינוֹ כַּיּוֹצֵא בָּאֵלּוּ. וְאִם־כֵּן עָנַשׁ הַכָּתוּב לַנִּטְפָּל לְעוֹבְרֵי עֲבֵרָה כְּעוֹבְרֵי עֲבֵרָה - עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה יִשַּׁלֵּם שָׂכָר לַנִּטְפָּל לְעוֹשֵׂי מִצְוָה כְּעוֹשֵׂי מִצְוָה: ח. מַה שְּׁנַיִם נִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָּסוּל - עֵדוּתָן בְּטֵלָה, אַף שְׁלֹשָׁה, נִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָּסוּל, עֵדוּתָן בְּטֵלָה; מִנַּיִן אֲפִלּוּ מֵאָה? תַּלְמוּד לוֹמַר: עֵדִים. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת. אֲבָל בְּדִינֵי מָמוֹנוֹת - תִּתְקַיֵּם הָעֵדוּת בַּשְּׁאָר. רַבִּי אוֹמֵר: אֶחָד דִּינֵי מָמוֹנוֹת וְאֶחָד דִּינֵי נְפָשׁוֹת. וְאֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהִתְרוּ בָהֶן, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁלֹּא הִתְרוּ בָהֶן - מַה יַּעֲשׂוּ שְׁנֵי אַחִין, שֶׁרָאוּ בְּאֶחָד שֶׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ?: ט. הָיוּ שְׁנַיִם רוֹאִין אוֹתוֹ מֵחַלּוֹן זֶה, וּשְׁנַיִם רוֹאִין אוֹתוֹ מֵחַלּוֹן זֶה, וְאֶחָד מַתְרֶה בּוֹ בְּאֶמְצַע, בִּזְמַן שֶׁמִּקְצָתָן רוֹאִין אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ - הֲרֵי אֵלּוּ עֵדוּת אֶחָת. וְאִם לָאו - הֲרֵי אֵלּוּ שְׁתֵּי עֵדִיּוֹת. לְפִיכָךְ אִם נִמְצֵאת אַחַת מֵהֶן זוֹמֶמֶת - הוּא וְהֵן נֶהֱרָגִין, וְהַשְּׁנִיָּה פְּטוּרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לְעוֹלָם אֵין נֶהֱרָגִין, עַד שֶׁיִּהוּ פִּי שְׁנֵי עֵדָיו מַתְרִין בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יז, ו): "עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים". דָּבָר אַחֵר: "עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים" - שֶׁלֹּא תְּהֵא סַנְהֶדְרִין שׁוֹמַעַת מִפִּי הַתִּרְגְּמָן: י. מִי שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ, וּבָרַח וּבָא לִפְנֵי אוֹתוֹ בֵּית־דִּין - אֵין סוֹתְרִים אֶת דִּינוֹ. כָּל מָקוֹם שֶׁיַּעֲמְדוּ שְׁנַיִם וְיֹאמְרוּ: 'מֵעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי, שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ בְּבֵית דִּינוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֵדָיו' - הֲרֵי זֶה יֵהָרֵג. סַנְהֶדְרִין נוֹהֶגֶת בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה־לָאָרֶץ. סַנְהֶדְרִין הַהוֹרֶגֶת אֶחָד בַּשָּׁבוּעַ - נִקְרֵאת חַבְלָנִית. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אֶחָד לְשִׁבְעִים שָׁנָה. רַבִּי טַרְפוֹן וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמְרִים: אִלּוּ הָיִינוּ בְּסַנְהֶדְרִין - לֹא נֶהֱרַג אָדָם מֵעוֹלָם. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף הֵן מַרְבִּין שׁוֹפְכֵי דָמִים בְּיִשְׂרָאֵל:

מַסֶּכֶת מַכּוֹת פֶּרֶק ב

א. אֵלּוּ הֵן הַגּוֹלִין: הַהוֹרֵג נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה. הָיָה מְעַגֵּל בַּמַּעְגֵּילָה, וְנָפְלָה עָלָיו וַהֲרָגַתּוּ; הָיָה מְשַׁלְשֵׁל בֶּחָבִית, וְנָפְלָה עָלָיו וַהֲרָגַתּוּ; הָיָה יוֹרֵד בַּסֻּלָּם, וְנָפַל עָלָיו וַהֲרָגוֹ - הֲרֵי זֶה גּוֹלֶה. אֲבָל אִם הָיָה מוֹשֵׁךְ בַּמַּעְגֵּילָה וְנָפְלָה עָלָיו וַהֲרָגַתּוּ; הָיָה דּוֹלֶה בֶּחָבִית, וְנִפְסַק הַחֶבֶל, וְנָפְלָה עָלָיו וַהֲרָגַתּוּ; הָיָה עוֹלֶה בַּסֻּלָּם, וְנָפַל עָלָיו וַהֲרָגוֹ - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ גּוֹלֶה. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁבְּדֶרֶךְ יְרִידָתוֹ - גּוֹלֶה. וְשֶׁלֹּא בְּדֶרֶךְ יְרִידָתוֹ - אֵינוֹ גּוֹלֶה. נִשְׁמַט הַבַּרְזֶל מִקַּתּוֹ וְהָרַג - רַבִּי אוֹמֵר: אֵינוֹ גּוֹלֶה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: גּוֹלֶה. מִן הָעֵץ הַמִּתְבַּקֵּעַ - רַבִּי אוֹמֵר: גּוֹלֶה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ גּוֹלֶה: ב. הַזּוֹרֵק אֶבֶן לִרְשׁוּת־הָרַבִּים וְהָרַג, הֲרֵי זֶה גּוֹלֶה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אִם מִכְּשֶׁיָּצְאתָה הָאֶבֶן מִיָּדוֹ, הוֹצִיא הַלָּז אֶת רֹאשׁוֹ וְקִבְּלָה

- הֲרֵי זֶה פָּטוּר. זָרַק אֶת הָאֶבֶן לַחֲצֵרוֹ וְהָרַג: אִם יֵשׁ רְשׁוּת לַנִּזָּק לִכָּנֵס לְשָׁם - גּוֹלֶה. וְאִם לָאו - אֵינוֹ גּוֹלֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יט, ה): "וַאֲשֶׁר יָבֹא אֶת־רֵעֵהוּ בַּיַּעַר", מָה הַיַּעַר רְשׁוּת לַנִּזָּק וְלַמַּזִּיק לִכָּנֵס לְשָׁם - יָצָא חָצֵר בַּעַל־הַבַּיִת, שֶׁאֵין רְשׁוּת לַנִּזָּק לִכָּנֵס לְשָׁם. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: מַה חַטָּבַת עֵצִים רְשׁוּת - יָצָא הָאָב הַמַּכֶּה אֶת בְּנוֹ, וְהָרַב הָרוֹדֶה אֶת תַּלְמִידוֹ, וּשְׁלִיחַ בֵּית־דִּין: ג. הָאָב גּוֹלֶה עַל־יְדֵי הַבֵּן, וְהַבֵּן גּוֹלֶה עַל־יְדֵי הָאָב. הַכֹּל גּוֹלִין עַל־יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל גּוֹלִין עַל־יְדֵיהֶן, חוּץ מֵעַל־יְדֵי גֵּר תּוֹשָׁב. וְגֵר תּוֹשָׁב אֵינוֹ גּוֹלֶה, אֶלָּא עַל־יְדֵי גֵּר תּוֹשָׁב. הַסּוּמָא אֵינוֹ גּוֹלֶה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה; רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: גּוֹלֶה. הַשּׁוֹנֵא אֵינוֹ גּוֹלֶה. רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר: הַשּׁוֹנֵא נֶהֱרָג, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמוּעָד. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: יֵשׁ שׁוֹנֵא גּוֹלֶה וְיֵשׁ שׁוֹנֵא שֶׁאֵינוֹ גּוֹלֶה. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁהוּא יָכוֹל לוֹמַר, לָדַעַת הָרַג - אֵינוֹ גּוֹלֶה. וְשֶׁלֹּא לָדַעַת הָרַג - הֲרֵי זֶה גּוֹלֶה: ד. לְהֵיכָן גּוֹלִין? לְעָרֵי מִקְלָט. לְשָׁלֹשׁ שֶׁבְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וּלְשָׁלֹשׁ שֶׁבְּאֶרֶץ כְּנַעַן, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר לה, יד): "אֵת שְׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְאֵת שְׁלֹשׁ הֶעָרִים תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן" וְגוֹ'. עַד שֶׁלֹּא נִבְחֲרוּ שָׁלֹשׁ שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - לֹא הָיוּ שָׁלֹשׁ שֶׁבְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן קוֹלְטוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, יג): "שֵׁשׁ־עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה", עַד שֶׁיִּהְיוּ שִׁשְׁתָּן קוֹלְטוֹת כְּאֶחָד: ה. וּמְכֻוָּנוֹת לָהֶן דְּרָכִים מִזּוֹ לָזוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יט, ג): "תָּכִין לְךָ הַדֶּרֶךְ וְשִׁלַּשְׁתָּ" וְגוֹ'. וּמוֹסְרִין לָהֶן שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, שֶׁמָּא יַהַרְגֶנּוּ בַּדֶּרֶךְ, וְיִדַּבְּרוּ אֲלֵיהֶן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַף הוּא מְדַבֵּר עַל־יְדֵי עַצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, ד): "וְזֶה דְּבַר הָרֹצֵחַ": ו. רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּתְּחִלָּה, אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד מֵזִיד מַקְדִּימִין לְעָרֵי מִקְלָט, וּבֵית־דִּין שׁוֹלְחִין וּמְבִיאִין אוֹתוֹ מִשָּׁם. מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב מִיתָה בְּבֵית־דִּין - הֲרָגוּהוּ. וְשֶׁלֹּא נִתְחַיֵּב מִיתָה - פְּטָרוּהוּ. מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב גָּלוּת - מַחֲזִירִין אוֹתוֹ לִמְקוֹמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר לה, כה): "וְהֵשִׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ" וְגוֹ'. אֶחָד מָשׁוּחַ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וְאֶחָד הַמְרֻבֶּה בִּבְגָדִים, וְאֶחָד שֶׁעָבַר מִמִּשִׁיחָתוֹ - מַחֲזִירִין אֶת הָרוֹצֵחַ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף מְשׁוּחַ מִלְחָמָה - מַחֲזִיר אֶת הָרוֹצֵחַ. לְפִיכָךְ אִמּוֹתֵיהֶן שֶׁל כֹּהֲנִים מְסַפְּקוֹת לָהֶן מִחְיָה וּכְסוּת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְפַּלְּלוּ עַל בְּנֵיהֶם שֶׁיָּמוּתוּ. מִשֶּׁנִּגְמַר דִּינוֹ מֵת כֹּהֵן גָּדוֹל - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ גּוֹלֶה. אִם עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר דִּינוֹ, מֵת כֹּהֵן גָּדוֹל, וּמִנּוּ אַחֵר תַּחְתָּיו, וּלְאַחַר מִכֵּן נִגְמַר דִּינוֹ - חוֹזֵר בְּמִיתָתוֹ שֶׁל שֵׁנִי: ז. נִגְמַר דִּינוֹ בְּלֹא כֹּהֵן גָּדוֹל, הַהוֹרֵג כֹּהֵן גָּדוֹל, וְכֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהָרַג - אֵינוֹ יוֹצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָם. וְאֵינוֹ יוֹצֵא לֹא לְעֵדוּת מִצְוָה וְלֹא לְעֵדוּת מָמוֹן וְלֹא לְעֵדוּת נְפָשׁוֹת. וַאֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לוֹ, וַאֲפִלּוּ שַׂר־צָבָא־יִשְׂרָאֵל כְּיוֹאָב בֶּן צְרוּיָה, אֵינוֹ יוֹצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר לה, כה):

"אֲשֶׁר נָס שָׁמָּה" - שָׁם תְּהֵא דִּירָתוֹ, שָׁם תְּהֵא מִיתָתוֹ, שָׁם תְּהֵא קְבוּרָתוֹ. כְּשֵׁם שֶׁהָעִיר קוֹלֶטֶת - כָּךְ תְּחוּמָהּ קוֹלֵט. רוֹצֵחַ שֶׁיָּצָא חוּץ לַתְּחוּם וּמְצָאוֹ גּוֹאֵל הַדָּם - רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: מִצְוָה בְּיַד גּוֹאֵל הַדָּם, וּרְשׁוּת בְּיַד כָּל אָדָם. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: רְשׁוּת בְּיַד גּוֹאֵל הַדָּם, וְכָל אָדָם אֵין חַיָּבִין עָלָיו. אֵילָן שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, וְנוֹפוֹ נוֹטֶה חוּץ לַתְּחוּם, אוֹ עוֹמֵד חוּץ לַתְּחוּם, וְנוֹפוֹ נוֹטֶה לְתוֹךְ הַתְּחוּם - הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנּוֹף. הָרַג בְּאוֹתָהּ הָעִיר - גּוֹלֶה מִשְׁכּוּנָה לְשִׁכּוּנָה. וּבֶן לֵוִי - גּוֹלֶה מֵעִיר לְעִיר: ח. כֵּיוֹצֵא בוֹ, רוֹצֵחַ שֶׁגָּלָה לְעִיר מִקְלָטוֹ, וְרָצוּ אַנְשֵׁי הָעִיר לְכַבְּדוֹ - יֹאמַר לָהֶם: 'רוֹצֵחַ אֲנִי'. אָמְרוּ לוֹ: 'אַף-עַל-פִּי-כֵן' - יְקַבֵּל מֵהֶן, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יט, ד): "וְזֶה דְּבַר הָרֹצֵחַ". מַעֲלִים הָיוּ שָׁכָר לַלְוִיִּם; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לֹא הָיוּ מַעֲלִים לָהֶן שָׂכָר. וְחוֹזֵר לִשְׁרָרָה שֶׁהָיָה בָּהּ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיָה חוֹזֵר לִשְׁרָרָה שֶׁהָיָה בָּהּ:

מַסֶּכֶת מַכּוֹת פֶּרֶק ג

א. וְאֵלּוּ הֵן הַלּוֹקִין: הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ, וְעַל אֲחוֹת אָבִיו, וְעַל אֲחוֹת אִמּוֹ, וְעַל אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ, וְעַל אֵשֶׁת אָחִיו, וְעַל אֵשֶׁת אֲחִי אָבִיו, וְעַל הַנִּדָּה, אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט, מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יִשְׂרָאֵל לְנָתִין וּלְמַמְזֵר. אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה, חַיָּבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם שְׁנֵי שֵׁמוֹת. גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה- אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא מִשֵּׁם אֶחָד בִּלְבָד: ב. הַטְּמֵא שֶׁאָכַל אֶת הַקֹּדֶשׁ, וְהַבָּא אֶל הַמִּקְדָּשׁ טָמֵא, וְהָאוֹכֵל חֵלֶב, וְדָם, וְנוֹתָר, וּפִגּוּל, וְטָמֵא, הַשּׁוֹחֵט וְהַמַּעֲלֶה בַּחוּץ, וְהָאוֹכֵל חָמֵץ בַּפֶּסַח, וְהָאוֹכֵל וְהָעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּיוֹם-הַכִּפּוּרִים, וְהַמְפַטֵּם אֶת הַשֶּׁמֶן, וְהַמְפַטֵּם אֶת הַקְּטֹרֶת, וְהַסָּךְ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וְהָאוֹכֵל נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת, שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים. אָכַל טֶבֶל וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ. כַּמָּה יֹאכַל מִן הַטֶּבֶל וִיהֵא חַיָּב? רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כַּזַּיִת. אָמַר לָהֶם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֵין אַתֶּם מוֹדִים לִי בָּאוֹכֵל נְמָלָה כָּל שֶׁהוּא - שֶׁהוּא חַיָּב. אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבָרְיָתָהּ. אָמַר לָהֶן: אַף חֲטָה אַחַת כְּבָרְיָתָהּ: ג. הָאוֹכֵל בְּכוּרִים עַד שֶׁלֹּא קָרָא עֲלֵיהֶן, קָדְשֵׁי-קָדָשִׁים חוּץ לַקְּלָעִים, קָדָשִׁים קַלִּים, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי חוּץ לַחוֹמָה, הַשּׁוֹבֵר אֶת הָעֶצֶם בַּפֶּסַח הַטָּהוֹר - הֲרֵי זֶה לוֹקֶה אַרְבָּעִים. אֲבָל הַמּוֹתִיר בַּטָּהוֹר, וְהַשּׁוֹבֵר בַּטָּמֵא - אֵינוֹ לוֹקֶה אַרְבָּעִים: ד. הַנּוֹטֵל אֵם עַל הַבָּנִים - רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לוֹקֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּחַ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְשַׁלֵּחַ וְאֵינוֹ לוֹקֶה. זֶה הַכְּלָל: כָּל מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה - אֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ: ה. הַקּוֹרֵחַ קָרְחָה בְּרֹאשׁוֹ, וְהַמַּקִּיף פְּאַת רֹאשׁוֹ, וְהַמַּשְׁחִית פְּאַת זְקָנוֹ, וְהַשּׂוֹרֵט שְׂרִיטָה אַחַת עַל הַמֵּת - חַיָּב. שָׂרַט שְׂרִיטָה אַחַת עַל חֲמִשָּׁה מֵתִים, אוֹ

חֲמֵשׁ שְׁרִיטוֹת עַל מֵת אֶחָד - חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. עַל הָרֹאשׁ - שְׁתַּיִם, אַחַת מִכָּאן וְאַחַת מִכָּאן. וְעַל הַזָּקָן - שְׁתַּיִם מִכָּאן וּשְׁתַּיִם מִכָּאן וְאַחַת מִלְמָטָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם נִטְּלוּ כֻּלּוֹ כְּאַחַת - אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת. וְאֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיִּטְּלֶנּוּ בְּתַעַר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ לִקְּטוֹ בְּמַלְקֵט אוֹ בְּרְהִיטְנִי - חַיָּב: ו. הַכּוֹתֵב כְּתֹבֶת קַעֲקַע: כָּתַב וְלֹא קִעֲקַע, קִעֲקַע וְלֹא כָּתַב - אֵינוֹ חַיָּב, עַד שֶׁיִּכְתֹּב וְיַקַּעֲקַע בְּדִיו וּבִכְחוֹל וּבְכָל דָּבָר שֶׁהוּא רוֹשֵׁם. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיִּכְתֹּב שָׁם הַשֵּׁם, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא יט, כח): "וּכְתֹבֶת קַעֲקַע לֹא תִתְּנוּ בָכֶם, אֲנִי הַוָי"ה": ז. נָזִיר שֶׁהָיָה שׁוֹתֶה בַּיַּיִן כָּל הַיּוֹם - אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת. אָמְרוּ לוֹ: 'אַל תִּשְׁתֶּה! אַל תִּשְׁתֶּה!', וְהוּא שׁוֹתֶה - חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת: ח. הָיָה מִטַּמֵּא לַמֵּתִים כָּל הַיּוֹם - אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת. אָמְרוּ לוֹ: 'אַל תִּטַּמָּא! אַל תִּטַּמָּא!' וְהָיָה מִטַּמֵּא - חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. הָיָה מְגַלֵּחַ כָּל הַיּוֹם - אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת. אָמְרוּ לוֹ: 'אַל תְּגַלַּח! אַל תְּגַלַּח!', וְהוּא מְגַלֵּחַ - חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. הָיָה לָבוּשׁ בִּכְלְאַיִם כָּל הַיּוֹם - אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת. אָמְרוּ לוֹ: 'אַל תִּלְבַּשׁ! אַל תִּלְבַּשׁ!' וְהוּא פּוֹשֵׁט וְלוֹבֵשׁ - חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת: ט. יֵשׁ חוֹרֵשׁ תֶּלֶם אֶחָד, וְחַיָּב עָלָיו מִשּׁוּם שְׁמוֹנָה לָאוִין: הַחוֹרֵשׁ בְּשׁוֹר וַחֲמוֹר, וְהֵן מֻקְדָּשִׁים, בִּכְלְאַיִם בַּכֶּרֶם, וּבַשְּׁבִיעִית, וְיוֹם־טוֹב, וְכֹהֵן וְנָזִיר בְּבֵית הַטֻּמְאָה. חֲנַנְיָא בֶּן חֲכִינַאי אוֹמֵר: אַף הַלּוֹבֵשׁ כִּלְאַיִם. אָמְרוּ לוֹ: אֵינוֹ הַשֵּׁם. אָמַר לָהֶם: אַף לֹא הַנָּזִיר הוּא הַשֵּׁם: י. כַּמָּה מַלְקִין אוֹתוֹ? אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת. שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כה, ב-ג): "בְּמִסְפַּר אַרְבָּעִים", מִנַּיִן שֶׁהוּא סָמוּךְ לְאַרְבָּעִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַרְבָּעִים שְׁלֵמוֹת הוּא לוֹקֶה. וְהֵיכָן הוּא לוֹקֶה אֶת הַיְתֵרָה? בֵּין כְּתֵפָיו: יא. אֵין אוֹמְדִין אוֹתוֹ אֶלָּא בְּמַכּוֹת הָרְאוּיוֹת לְהִשְׁתַּלֵּשׁ. אָמְדוּהוּ לְקַבֵּל אַרְבָּעִים, לָקָה מִקְצָת, וְאָמְרוּ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל אַרְבָּעִים - פָּטוּר. אָמְדוּהוּ לְקַבֵּל שְׁמוֹנָה־עֶשְׂרֵה, מִשֶּׁלָּקָה אָמְרוּ שֶׁיָּכוֹל הוּא לְקַבֵּל אַרְבָּעִים - פָּטוּר. עָבַר עֲבֵרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁנֵי לָאוִין: אָמְדוּהוּ אֹמֶד אֶחָד - לוֹקֶה וּפָטוּר. וְאִם לָאו - לוֹקֶה וּמִתְרַפֵּא, וְחוֹזֵר וְלוֹקֶה: יב. כֵּיצַד מַלְקִין אוֹתוֹ? כּוֹפֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל הָעַמּוּד הֵילָךְ וְהֵילָךְ, וְחַזַּן הַכְּנֶסֶת אוֹחֵז בִּבְגָדָיו: אִם נִקְרָעוּ - נִקְרָעוּ, וְאִם נִפְרְמוּ - נִפְרְמוּ, עַד שֶׁהוּא מְגַלֶּה אֶת לִבּוֹ. וְהָאֶבֶן נְתוּנָה מֵאַחֲרָיו - חַזַּן הַכְּנֶסֶת עוֹמֵד עָלֶיהָ. וּרְצוּעָה שֶׁל עֵגֶל בְּיָדוֹ, כְּפוּלָה אֶחָד לִשְׁנַיִם וּשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה, וּשְׁתֵּי רְצוּעוֹת עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת בָּהּ: יג. יָדָהּ טָפַח וְרָחְבָּהּ טָפַח, וְרֹאשָׁהּ מַגָּעַת עַל־פִּי כְּרֵסוֹ. וּמַכֶּה אוֹתוֹ שְׁלִישׁ מִלְּפָנָיו, וּשְׁתֵּי יָדוֹת מִלְּאַחֲרָיו. וְאֵינוֹ מַכֶּה אוֹתוֹ לֹא עוֹמֵד וְלֹא יוֹשֵׁב, אֶלָּא מֻטֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כה, ב): "וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט". וְהַמַּכֶּה - מַכֶּה

בְּיָדוֹ אַחַת בְּכָל כֹּחוֹ: יד. וְהַקּוֹרֵא - קוֹרֵא: "אִם לֹא תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת וְגוֹ' וְהִפְלָא ה' אֶת מַכֹּתְךָ וְאֵת מַכּוֹת" וְגוֹ' (שָׁם כח, נח-נט), וְחוֹזֵר לְתְחִלַּת הַמִּקְרָא (שָׁם כט, ח): "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת-דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת" וְגוֹ', וְחוֹתֵם (תְּהִלִּים עח, לח): "וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן" וְגוֹ', וְחוֹזֵר לְתְחִלַּת הַמִּקְרָא. וְאִם מֵת תַּחַת יָדוֹ - פָּטוּר. הוֹסִיף לוֹ עוֹד רְצוּעָה אַחַת, וָמֵת - חַיָּב. בֵּין בַּמַּיִם - פָּטוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָאִישׁ -בָּרֵעִי, וְהָאִשָּׁה - בַּמַּיִם: טו. כָּל חַיָּבֵי כְּרִיתוֹת שֶׁלָּקוּ - נִפְטְרוּ יְדֵי כְּרִיתָתָן, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כה, ג): "וְנִקְלָה אָחִיךָ לְעֵינֶיךָ" - כְּשֶׁלָּקָה חַיָּב הוּא כְּאָחִיךָ, דִּבְרֵי רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל: מָה אִם הָעוֹבֵר עֲבֵרָה אַחַת - נוֹטֵל נַפְשׁוֹ עָלֶיהָ. הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת - עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁתִּנָּתֵן לוֹ נַפְשׁוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִמְּקוֹמוֹ הוּא לָמֵד, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא יח, כט): "וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשׂת" וְגוֹ', וְאוֹמֵר (שָׁם שָׁם, ה): "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם". הָא, כָּל הַיּוֹשֵׁב וְלֹא עָבַר עֲבֵרָה - נוֹתְנִין לוֹ שָׂכָר כְּעוֹשֶׂה מִצְוָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי אוֹמֵר: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים יב, כג): "רַק חֲזַק לְבִלְתִּי אֲכֹל הַדָּם, כִּי הַדָּם הוּא הַנָּפֶשׁ" וְגוֹ', וּמָה אִם הַדָּם שֶׁנַּפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם קָצָה מִמֶּנּוּ - הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ מְקַבֵּל שָׂכָר. גָּזֵל וַעֲרָיוֹת שֶׁנַּפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם מִתְאַוָּה לָהֶן וּמְחַמְּדָתַן - הַפּוֹרֵשׁ מֵהֶן, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁיִּזְכֶּה לוֹ וּלְדוֹרוֹתָיו, וּלְדוֹרוֹת דּוֹרוֹתָיו עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת: טז. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר: רָצָה הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה מב, כא): "ה' חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ, יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר":

סְלִיק מַסֶּכֶת מַכּוֹת

מַסֶּכֶת שְׁבוּעוֹת פֶּרֶק א

א. שְׁבוּעוֹת - שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, יְדִיעוֹת הַטֻּמְאָה - שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת - שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, מַרְאוֹת נְגָעִים - שְׁנַיִם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה: ב. כָּל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וִידִיעָה בַּסּוֹף וְהֶעְלֵם בִּנְתַּיִם - הֲרֵי זֶה בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד. יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, וְאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף - שָׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים וְיוֹם-הַכִּפּוּרִים תּוֹלֶה, עַד שֶׁיִּוָּדַע לוֹ וְיָבִיא בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד: ג. אֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף - שָׁעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ וְיוֹם-הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כט, יא): "מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים"; עַל מַה שֶּׁזֶּה מְכַפֵּר - זֶה מְכַפֵּר. מָה הַפְּנִימִי אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה - אַף חִיצוֹן אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה: ד. וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף - שְׂעִירֵי הָרְגָלִים וּשְׂעִירֵי רָאשֵׁי-חֳדָשִׁים מְכַפְּרִים; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׂעִירֵי הָרְגָלִים מְכַפְּרִין, אֲבָל לֹא שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים. וְעַל מַה שְּׂעִירֵי רָאשֵׁי-חֳדָשִׁים

מְכַפְּרִין, עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל הַשְּׁעִירִים כַּפָּרָתָן שָׁוָה עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׁעִירֵי רָאשֵׁי־חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא, וְשֶׁל רְגָלִים מְכַפְּרִין עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף, וְשֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף. אָמְרוּ לוֹ: מַהוּ שֶׁיִּקְרְבוּ זֶה בָּזֶה? אָמַר לָהֶם: יִקְרְבוּ. אָמְרוּ לוֹ: הוֹאִיל וְאֵין כַּפָּרָתָן שָׁוָה - הֵיאַךְ קְרֵבִין זֶה בָּזֶה? אָמַר לָהֶן: כֻּלָּן בָּאִין לְכַפֵּר עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו: ה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ: שְׁעִירֵי רָאשֵׁי־חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא. מוֹסִיף עֲלֵיהֶם שֶׁל רְגָלִים, שֶׁמְּכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא, וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף. מוֹסִיף עֲלֵיהֶם שֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים, שֶׁהֵן מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא, וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַּתְּחִלָּה וְלֹא בַּסּוֹף, וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה, אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף. אָמְרוּ לוֹ: מַהוּ שֶׁיִּקְרְבוּ זֶה בָּזֶה. אָמַר לָהֶם: הֵן. אָמְרוּ לוֹ: אִם־כֵּן, יִהְיוּ שֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים קְרֵבִין בְּרָאשֵׁי־חֳדָשִׁים, אֲבָל הֵיאַךְ שֶׁל רָאשֵׁי־חֳדָשִׁים קְרֵבִין בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים לְכַפֵּר כַּפָּרָה שֶׁאֵינָהּ שָׁלָהּ. אָמַר לָהֶן: כֻּלָּן בָּאִין לְכַפֵּר עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו: ו. וְעַל זְדוֹן טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו - שְׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפְּרִין. וְעַל שְׁאָר עֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה: הַקַּלּוֹת וְהַחֲמוּרוֹת, הַזְּדוֹנוֹת וְהַשְּׁגָגוֹת, הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע, עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּרֵתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית־דִּין - שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר: ז. אֶחָד יִשְׂרְאֵלִים, וְאֶחָד כֹּהֲנִים, וְאֶחָד כֹּהֵן מָשׁוּחַ. מַה בֵּין יִשְׂרְאֵלִים לַכֹּהֲנִים וּלְכֹהֵן מָשׁוּחַ? אֶלָּא שֶׁדַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁדַּם הַשָּׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כָּךְ דַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים. כְּשֵׁם שֶׁוִּדּוּיוֹ שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל - כָּךְ וִדּוּיוֹ שֶׁל פָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים:

מַסֶּכֶת שְׁבוּעוֹת פֶּרֶק ב

א. יְדִיעוֹת הַטֻּמְאָה - שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע. נִטְמָא וְיָדַע וְנֶעְלְמָה מִמֶּנּוּ הַטֻּמְאָה, וְזָכוּר אֶת הַקֹּדֶשׁ; נֶעְלַם מִמֶּנּוּ הַקֹּדֶשׁ, וְזָכוּר אֶת הַטֻּמְאָה; נֶעְלְמוּ מִמֶּנּוּ זֶה וָזֶה, וְאָכַל אֶת הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא יָדַע, וּמֻשָּׁאָכַל יָדַע - הֲרֵי זֶה בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד. נִטְמָא וְיָדַע, וְנֶעְלְמָה מִמֶּנּוּ טֻמְאָה, וְזָכוּר אֶת הַמִּקְדָּשׁ, נֶעְלַם מִמֶּנּוּ מִקְדָּשׁ וְזָכוּר אֶת הַטֻּמְאָה, נֶעֶלְמוּ מִמֶּנּוּ זֶה וָזֶה, וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ וְלֹא יָדַע, וּמֻשָּׁיָּצָא יָדַע - הֲרֵי זֶה בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד: ב. אֶחָד הַנִּכְנָס לָעֲזָרָה, וְאֶחָד הַנִּכְנָס לְתוֹסֶפֶת הָעֲזָרָה, שֶׁאֵין מוֹסִיפִין עַל הָעִיר וְעַל הָעֲזָרוֹת, אֶלָּא בְּמֶלֶךְ וְנָבִיא וְאוּרִים וְתֻמִּים, וּבְסַנְהֶדְרִין שֶׁל שִׁבְעִים וְאֶחָד, וּבִשְׁתֵּי תוֹדוֹת וּבְשִׁיר. וּבֵית־דִּין מְהַלְּכִין, וּשְׁתֵּי תוֹדוֹת אַחֲרֵיהֶם,

וְכָל יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵיהֶם. הַפְּנִימִית נֶאֱכֶלֶת, וְהַחִיצוֹנָה נִשְׂרֶפֶת. וְכָל שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה בְּכָל אֵלּוּ, הַנִּכְנָס לְשָׁם - אֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ: ג. נִטְמָא בָּעֲזָרָה, וְנֶעְלְמָה מִמֶּנּוּ טֻמְאָה, וְזָכוּר אֶת הַמִּקְדָּשׁ, נֶעְלַם מִמֶּנּוּ מִקְדָּשׁ, וְזָכוּר לַטֻּמְאָה; נֶעְלַם מִמֶּנּוּ זֶה וָזֶה, וְהִשְׁתַּחֲוָה, אוֹ שֶׁשָּׁהָה בִּכְדֵי הִשְׁתַּחֲוָאָה. בָּא לוֹ בָּאֲרֻכָּה - חַיָּב. בַּקְּצָרָה - פָּטוּר. זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ, שֶׁאֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ: ד. וְאֵיזוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּנְּדָּה, שֶׁחַיָּבִין עָלֶיהָ? הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּהוֹרָה, וְאָמְרָה לוֹ: 'נִטְמֵאתִי', וּפֵרַשׁ מִיָּד - חַיָּב, מִפְּנֵי שְׁיִצִיאָתוֹ הֲנָאָה לוֹ כְּבִיאָתוֹ: ה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַ"שֶּׁרֶץ... וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ" (וַיִּקְרָא ה, ב) - עַל הָעִלֵּם שֶׁרֶץ חַיָּב, וְאֵינוֹ חַיָּב עַל הָעִלֵּם מִקְדָּשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: "וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא" (שָׁם) - עַל הָעִלֵּם טֻמְאָה חַיָּב, וְאֵינוֹ חַיָּב עַל הָעִלֵּם מִקְדָּשׁ. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: "וְנֶעְלַם... וְנֶעְלַם", שְׁתֵּי פְּעָמִים (שָׁם שָׁם, ב-ג) - לְחַיֵּב עַל הָעִלֵּם טֻמְאָה וְעַל הָעִלֵּם מִקְדָּשׁ:

[יִתְרוֹ צב:]

(יום ראשון; שְׁמוֹת שמג-שדמ)

ה׳ דְּאִשְׁתְּאַר, אִיהִי סַלְקָא בִּשְׁמָא חַד, לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדַיְיהוּ, וְאִיהִי אַדְנָי. וְכָל אִלֵּין שְׁמָהָן, בַּלְטִין וְנִצְצִין וְנַפְקֵי וְשַׁלְטֵי בְּהַאי יוֹמָא. כֵּיוָן דְּאִלֵּין שַׁלְטֵי, נָפַק הַהוּא מַרְגְּלָא עִלָּאָה, בָּלְטָא מְנַצְצָא. וּמִגּוֹ נְצִיצוּ דִּילָהּ, לָא אִתְחֲזֵי בָּהּ גַּוָּון.

כַּד נָפְקָא, בָּטַשׁ בְּאִלֵּין שְׁמָהָן, חַד שְׁמָא מִנַּיְיהוּ אדנ״י, דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, מִתְעַטְּרָא וְעָאל בְּמַרְגְּלָא תַּתָּאָה, וְאִתְיַישָּׁב שְׁמָא אַחֲרָא תְּחוֹתֵיהּ, וְאִיהוּ י״ה. וְאִסְתְּחַר הַהוּא מַרְגְּלָא עִלָּאָה בֵּיהּ, וּמִתְעַטְּרָא הַהוּא נְצִיצוּ דְּנָצִיץ, בְּהַאי שְׁמָא.

לְבָתַר דְּכָנִישׁ בְּהָנֵי שְׁמָהָן, נָפְקִין מִינַּיְיהוּ שִׁבְעִים עַנְפִּין לְכָל סְטָר, וּמִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, וְאִתְעֲבִיד רְתִיכָא וְכַרְסְיָיא חֲדָא, לְהַהוּא מַרְגְּלָא עִלָּאָה, וְשָׁלְטָא בְּעִטְרוֹי, מַלְכָּא בְּכַרְסְיָיא בְּיוֹמָא דָּא, וְחַדֵּי כֻּלָּא. כֵּיוָן דְּחַדֵּי כֻּלָּא, יָתִיב מַלְכָּא עַל כַּרְסְיָיא, וְסַלִּיק בִּשְׁבְעִין עַנְפִּין כַּרְסְיָיא, כִּדְקָאמְרַן.

וְאִנּוּן תְּרֵין אַתְוָון, סַלְקִין וְנַחְתִּין, וְנָהֲרִין וּמִתְעַטְּרִין אַתְוָון כ״ב, כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא. בַּטְשֵׁי בִּתְרֵי אַתְוָון קַדְמָאֵי, וְסַלְקֵי לְחָד בְּשִׁית שְׁבָטִין, וּלְחַד בְּשִׁית שְׁבָטִין אַחֲרָנִין. וְאִלֵּין אִנּוּן י״ב שְׁבָטִין דְּיִשְׂרָאֵל עִלָּאָה.

תּוּ, אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון, סַלְקִין וְנַחְתִּין, וּבַטְשֵׁי בִּתְרֵין אַתְוָון, דְּסוֹפָא דְּכ״ב אַתְוָון. וְסַלְקֵי, חַד בְּחָמֵשׁ דַּרְגִּין, וְחַד בְּחָמֵשׁ דַּרְגִּין. וְאִלֵּין עֶשֶׂר אֲמִירָן לְאַכְלָלָא לְכ״ב אַתְוָון, י״ב שְׁבָטִין בִּתְרֵין אַתְוָן, כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא וְעֶשֶׂר אֲמִירָן דִּתְרֵין אַתְוָון דְּסוֹפָא, הָא כ״ב אַתְוָון דְּסוֹפָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְרָזָא דָּא, יָרִית מַרְגְּלָא עִלָּאָה, בְּהַהוּא כַּרְסְיָיא דְּע״ב, וְנָהֲרִין כ״ב אַתְוָון.

מַרְגְּלָא תַּתָּאָה, בְּשַׁעֲתָא דְּיָתִיב מַרְגְּלָא עִלָּאָה בְּהַהוּא כּוּרְסְיָיא דְּע״ב, וְנָהֲרִין כ״ב אַתְוָון. כְּדֵין הַהוּא מַרְגְּלָא תַּתָּאָה דְּהוּא בְּחָשׁוֹכָא, מִסְתַּכֵּל בְּהַהוּא נְהִירוּ, בְּחֵילָא דְּתוּקְפָּא דְּאִנּוּן אַתְוָון, דְּאִתְרְשִׁים בְּהוֹן, דְּאִקְרוֹן אדנ״י,

וּכְדֵין אִתְנְהִיר וְסָלִיק הַהוּא נְהוֹרָא, וְנָטִיל כָּל אִנּוּן כ״ב אַתְוָון עִלָּאִין, וְשָׁאִיב לוֹן הַהוּא מַרְגְּלָא בְּגַוֵּיהּ, וְנָהִיר נְהִירוּ דְּנָצִיץ לְע״ב עִיבָר.

כֵּיוָן דְּהַאי מַרְגְּלָא, נָצִיץ וְשָׁאִיב לְאִנּוּן אַתְוָון בַּהֲדָהּ, כְּדֵין מַרְגְּלָא עִלָּאָה אִתְמְשַׁךְ בַּהֲדַיְיהוּ, וְאִתְדַּבָּק מַרְגְּלָא בְּמַרְגְּלָא, וַהֲוֵי כֹּלָּא חַד. וְדָא אִיהוּ רָזָא חַדָּא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

אַתְוָון, כַּד נָצְצִין מֵהַאי סִטְרָא וּמֵהַאי סִטְרָא, דָּא אִיהוּ סִיכְתָא דִּי בְּגַוְוַיְיהוּ, בֵּין מַרְגְּלָא לְמַרְגְּלָא, כְּדֵין אִתְעֲבִידוּ רָזָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא דְּמ״ב אַתְוָון. בְּכֹלָּא רָזָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא דְּע״ב אַתְוָון, דְּרָתִיכָא עִלָּאָה, וְכֹלָּא, הַאי וְהַאי, אִתְקְרֵי שַׁבָּת, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּשַׁבָּת (עַד כָּאן רַעְיָא מְהֵימְנָא).

זֹהַר: זָכוֹר רָזָא דְּדְכוּרָא אִיהוּ, רָזָא דְּדְכוּרָא דְּנָקִיט כָּל שַׁיְיפֵי דְּעָלְמָא עִלָּאָה. אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לְאַסְגָּאָה מַעֲלֵי שַׁבְּתָא, דְּאִיהוּ לֵילְיָא, וְדָא אִיהוּ אֶת. לְקַדְּשׁוֹ, דְּאִצְטְרִיךְ קְדֻשָּׁה מִגּוֹ עַמָּא קַדִּישָׁא, וּלְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ כְּדְקָא חֲזִי.

זָכוֹר, אֲתָר דְּלֵית לֵיהּ שִׁכְחָה, וְלָא קַיְימָא בֵּיהּ שִׁכְחָה, דְּהָא לֵית שִׁכְחָה בַּאֲתָר דְּבְרִית עִלָּאָה, וְכָל שֶׁכֵּן לְעֵילָּא. וּלְתַתָּא אִית שִׁכְחָה, אֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ לְאַדְכְּרָא, וְעַל דָּא כְּתִיב (תְּהִלִּים קט, יד): יִזָּכֵר עֲוֹן אֲבֹתָיו וְגוֹ׳. וְאִית תַּמָּן מְמָנָן, דְּאַדְכְּרָן זַכְיָין דְּבַר נָשׁ, וְחוֹבוֹי.

וְלֵית שִׁכְחָה קָמֵי כְּרְסְיָיא קַדִּישָׁא, מַה דְּאִיהוּ קָמֵיהּ. וּמַאן אִיהוּ קָמֵיהּ. זָכוֹר. וְכָל שֶׁכֵּן לְעֵילָּא. בְּגִין דְּכֹלָּא רָזָא דְּדְכוּרָא אִיהוּ, וְתַמָּן אִתְגְּלִיף רָזָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא יה״ו. וּלְתַתָּא אִצְטְרִיךְ לְאִתְקַדְּשָׁא, וּבַמֶּה אִתְקַדָּשׁ, בְּזָכוֹר, דְּהָא מְנֵיהּ נָטִיל כָּל קְדוּשָׁן וְכָל בִּרְכָאן. וְדָא, כַּד מִתְעַטְּרֵי מַעֲלֵי שַׁבְּתָא, עַל עַמָּא קַדִּישָׁא כִּדְקָא יָאוֹת, בְּצְלוֹתִין וּבְבָעוּתִין, וּבְסִדּוּרָא דְּחֶדְוָה.

וְאִי תֵּימָא, זָכוֹר, לָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְקַדְּשָׁא, דְּהָא מְנֵיהּ נָפְקִין כָּל קְדוּשִׁין דְּעָלְמָא. לָאו הָכִי. דְּהָא דָּא אִצְטְרִיךְ לְאִתְקַדְּשָׁא בִּימָמָא, וְדָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְקַדְּשָׁא בְּלֵילְיָא, וְכָל קְדוּשִׁין נַטְלִין לוֹן יִשְׂרָאֵל לְבָתַּר, וְאִתְקַדְּשָׁן בְּקְדוּשֵׁי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

[יִתְרוֹ צג.]

(יום שני; שְׁמוֹת שמה-שמו)

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ (שְׁמוֹת כ, יא), בְּכָל זִינֵי יְקָר, לְמֶחֱדֵי לוֹן בְּעוֹבְדֵי דְּכַשְׁרָאן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (משלי כג, כד): גִּיל יָגִיל אֲבִי צַדִּיק, וְדָא אִיהוּ יְקָרָא דַּאֲבוּי וּדְאִמֵּיהּ.

רַעְיָא מְהֵימְנָא: כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. כַּבְּדֵהוּ בְּכִסּוּת נְקַיָּיה, דְּהַיְנוּ כַּנְפֵי מְצְוָה, כַּבֵּד אֶת ה' מֵהוֹנֶךָ (מִשְׁלֵי ג, ט), דָּא תּוֹרָה וּמִצְוֹת. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שָׁם, טז): אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשְׂמֹאלָהּ וְגוֹ. דְּעָנִי לָאו אִיהוּ בַּר נָשׁ, אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת, אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּבָתַר דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין אֵין עָנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת, דְּעָתְרָא דְּבַר נָשׁ אוֹרַיְיתָא וּמִצְוֹת.

וּבְגִין דָּא, כַּבֵּד אֶת יְיָ מֵהוֹנֶךָ, וְלָא תִּשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא כְּדֵי לְהִתְגַּדֵּל בָּהּ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, וְאַל תַּעֲשֵׂם עֲטָרָה לְהִתְגַּדֵּל בָּהֶם, ולא תֹּאמַר אֶקְרָא בַּעֲבוּר שֶׁיִּקְרְאוּנִי רַבִּי, אֶלָּא (תְּהִלִּים לד, ד): גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי. כַּבֵּד אֶת יְיָ מֵהוֹנֶךָ, כְּבֵן דְּאִיהוּ חַיָּיב בִּיקָרָא דַּאֲבוּי וְאִמֵּיהּ.

בְּגִין דְּאִיהוּ מְשׁוּתָּף מִתְּרִין טִפִּין, דְּמִנְּהוֹן נוֹצַר בַּר נָשׁ. מִטִּפָּה דְּאַבּוּהָ, חִוָּורוּ דְּעַיְינִין, וְגַרְמִין וְאַבְרִין. וּמִטִּפָּה דְּאִמֵּיהּ, שָׁחוֹר דִּי בְּעַיְינִין, וְשַׁעְרָא וּמַשְׁכָּא וּבִשְׂרָא. וְרַבְּיאוּ לֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְעוֹבָדִין טָבִין.

דְּבַר נָשׁ חַיָּיב לְלַמֵּד בְּנוֹ תּוֹרָה, דִּכְתִיב (דְּבָרִים ו, ז): וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ. וְאִי לָא אוֹלִיף לֵיהּ אוֹרַיְיתָא וּפִקּוּדִין, כְּאִלּוּ עָבִיד לֵיהּ פֶּסֶל, וּבְגִין דָּא לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל. וְעָתִיד לְהִיוֹת בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, וּמְבַזֶּה אָבוּי וְאִמֵּיהּ, וְגוֹזֵל מִנֵּיהּ כַּמָּה בִּרְכָאן. דְּהוֹאִיל וְאִיהוּ עַם הָאָרֶץ, חָשִׁיד אִיהוּ עַל כֹּלָּא, וַאֲפִלּוּ עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְגִילּוּי עֲרָיוֹת, וַעֲבוֹדָה זָרָה. דְּמַאן דְּאִיהוּ עַם הָאָרֶץ. וְאָזִיל לַאֲתַר דְּלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ, וְלָא יָדַע לְבָרְכָא, חַשְׁדִּינָן לֵיהּ דְּאִיהוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה (עַד כָּאן רַעְיָא מְהֵימְנָא).

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כַּבֵּד אֶת יְיָ מֵהוֹנֶךָ. מֵהוֹנֶךָ: מִמָּמוֹנֶךָ. מֵהוֹנֶךָ: מֵחִנְּךָ. בְּחֶדְוָה דְּנִגּוּנָא, לְמֶחֱדֵי לִבָּא, דְּהָא דָּא חֶדְוָה דִּלְבָּא, כְּגַוְונָא דָּא נִגּוּנָא דְּכָל עָלְמָא.

עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָאן דְּהַהוּא בְּרָא, חַדֵּי לְבָא דְּאָבוּהָ וּדְאִמֵּיהּ. מֵהוֹנֵךְ, מִמָּמוֹנֵךְ לְכָל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ.

כְּגַוְונָא דְּבַר נָשׁ אוֹקִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַבָּא וּלְאִמָּא, בְּגִין דְּשׁוּתָּפוּתָא חָדָא אִית לוֹן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהּ. וּכְמָה דְּאִצְטְרִיךְ לְמִדְחַל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְמִדְחַל לְאָבוּהָ וּלְאִמֵּיהּ, וּלְאוֹקִיר לוֹן כַּחֲדָא, בְּכָל זִינֵי יְקָר.

לְמַעַן יַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ, בְּגִין דְּאִית יוֹמִין לְעֵילָּא, דְּתַלְיָין בְּהוּ חַיֵּי בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא. וְאוֹקִימְנָא עַל אִנּוּן יוֹמִין דְּבַר נָשׁ בְּהַהוּא עָלְמָא לְעֵילָּא, וְכֻלְּהוּ קַיְימִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְהוּ אִשְׁתְּמוֹדְעָן חַיֵּי דְּבַר נָשׁ. עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לָךְ. אַבְטָחוּתָא לְאִתְהַנָּיָא בְּאַסְפָּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, וְרָזָא דָּא עַל הָאֲדָמָה, דָּא אַסְפָּקְלַרְיָא דְּנַהֲרָא, בְּאִנּוּן יוֹמִין עִלָּאִין, דְּנָהֲרִין מִגּוֹ מַבּוּעָא דְּכֹלָּא.

מַאי שְׁנָא, בְּאִלֵּין תְּרֵין פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, דִּכְתִיב בְּהוּ לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ, בְּדָא, וּבְשִׁלּוּחַ הַקֵּן. אֶלָּא תְּרֵין פִּקּוּדִין אִלֵּין, כְּלְהוּ תַּלְיָין לְעֵילָּא. אַבָּא וְאִמָּא, רָזָא דְּזָכוֹר וְשָׁמוֹר כַּחֲדָא. וּבְגִינֵי כָּךְ כְּתִיב לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ. וּבְשִׁלּוּחַ הַקֵּן, דִּכְתִיב (דְּבָרִים כב, ז): שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְגוֹ', רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, דְּלָא אִתְיְיהִיב בֵּיהּ רְשׁוּ לְאִסְתַּכְּלָא, וְאִצְטְרִיךְ לְשַׁלֵּחַ מִגּוֹ שְׁאֵלְתָּא וְאִסְתַּכְּלוּתָא בֵּיהּ.

וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, דִּכְתִיב (דְּבָרִים ד, לב): כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים וְגוֹ' מִקְּצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמָיִם. אֲבָל לְעֵילָּא מִקְּצֵה הַשָּׁמַיִם, שַׁלַּח תְּשַׁלַּח מֵרַעְיוֹנֶיךָ לְמִשְׁאַל.

וּבְדָא כְּתִיב, לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, לְמַעַן אִיטַב לָךְ לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְמַעַן יִיטַב לָךְ. וְיַאֲרִיכוּן יָמֶיךָ לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים. לְמַעַן יִיטַב לָךְ, הַהוּא אֲתָר דְּאוֹטִיב לְכֹלָּא, וְאִיהוּ עָלְמָא דְּסָתִים וְגָנִיז. וְהַאֲרַכְתָּ

[יִתְרוֹ צג:]

(יום שְׁלִישִׁי; שְׁמוֹת שמז-שמח)

יָמִים, כְּמָה דִּכְתִיב, תִּקַּח לָךְ, בִּרְשׁוּתָא דְּבַר נָשׁ אִיהוּ.

וְאִי אִזְדַּמַּן לֵיהּ עוֹבָדָא וְיכַוֵּון בֵּיהּ, זַכָּאָה אִיהוּ. וְאַף עַל גַּב דְּלָא מְכַוֵּין בֵּיהּ, זַכָּאָה אִיהוּ, דְּעָבִיד פִּקּוּדָא דְּמָרֵיהּ. אֲבָל לָא אִתְחַשִּׁיב כְּמַאן דְּעָבִיד וְרעוּתָא לִשְׁמָהּ, וְיכַוֵּין בֵּיהּ, בִּרְעוּתָא דְּאִסְתַּכְּלוּתָא בִּיקָרָא דְּמָרֵיהּ, כְּמַאן דְּלָא יָדַע לְמִסְבַּר סְבָרָא, דְּהָא בִּרְעוּתָא תַּלְיָא מִלָּה לִשְׁמָהּ. וּבְעוֹבָדָא דְּלְתַתָּא לִשְׁמָהּ, אִסְתַּלָּק עוֹבָדָא לְעֵילָּא, וְאִתְתָּקַן כִּדְקָא יֵאוֹת.

כְּגַוְונָא דָּא, בְּעוֹבָדָא דְּגוּפָא, אִתְתָּקַן עוֹבָדָא דְּנַפְשָׁא, בְּהַהוּא רְעוּתָא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לִבָּא, וּרְעוּתָא דְּבַר נָשׁ. וַאֲפִילּוּ הָכִי, אִי לָאו תַּמָּן רְעוּתָא דְּלִבָּא דְּאִיהוּ עִקָּרָא דְּכֹלָּא, עַל דָּא צַלֵּי דָּוִד וְאָמַר (תְּהִלִּים צ, יז): וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וְגוֹ׳. דְּהָא לֵית כָּל בַּר נָשׁ חַכִּים, לְשַׁוָּאָה רְעוּתָא וְלִבָּא, לְתַקָּנָא כֹּלָּא וְיַעְבִיד עוֹבָדָא דְּמִצְוָה. עַל דָּא צַלֵּי צְלוֹתָא דָּא, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ.

מַאי כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. כּוֹנְנָה, וְאַתְקִין תִּקּוּנָךְ לְעֵילָּא כִּדְקָא יֵאוֹת. עָלֵינוּ, אַף עַל גַּב דְּלֵית אֲנָן יַדְעֵי לְשַׁוָּאָה רְעוּתָא, אֶלָּא עוֹבָדָא בִּלְחוֹדוֹי. מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ. לְמַאן. לְהַהוּא דַּרְגָּא דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקָּנָא. כּוֹנְנֵהוּ, בְּחִבּוּרָא חֲדָא בַּאֲבָהָן, לְמֶהֱוֵי מִתַּתְקָנָא בְּהוֹן, בְּהַאי עוֹבָדָא כִּדְקָא יֵאוֹת.

לֹא תִרְצַח. לֹא תִנְאַף. לֹא תִגְנֹב. לֹא. פְּסִקָא טַעֲמָא בְּכָל הָנֵי תְּלָת. וְאִי לָא דְּפָסְקָא טַעֲמָא, לָא הֲוֵי תִּקּוּנָא לְעָלְמִין, וְיהֵא אָסִיר לָן לְקָטְלָא נַפְשָׁא בְּעָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּיַעֲבוֹר עַל אוֹרַיְיתָא. אֲבָל בְּמָה דְּפָסְקָא טַעֲמָא, אָסִיר, וְשָׁרֵי.

לֹא תִנְאַף. אִי לָאו דְּפָסְקָא טַעֲמָא, אָסִיר אֲפִילּוּ לְאוֹלָדָא, אוֹ לְמֶחֱדֵי בְּאִתְּתֵיהּ חֲדְוָה דְּמִצְוָה.

וּבַמֶּה דְּפָסְקָא טַעֲמָא, אָסִיר וְשָׁרֵי.

לֹא תִּגְנֹב. אִי לָאו דְּפָסְקָא טַעֲמָא, הֲוָה אָסִיר אֲפִילּוּ לְמִגְנַב דַּעְתָּא דְּרַבִּיהּ בְּאוֹרַיְיתָא. אוֹ דַּעְתָּא דְּחָכָם, לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. אוֹ דַּיְינָא דְּדָאִין דִּינָא לְפוּם טַעֲנָה, דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמִגְנַב דַּעְתָּא דְּרַמָּאָה, וּלְמִגְנַב דַּעְתָּא דְּתַרְוַוייהוּ, לְאַפָּקָא דִּינָא לִנְהוֹרָא. וּבַמֶּה דְּפָסְקָא טַעֲמָא, אָסִיר וְשָׁרֵי.

לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר. הָכָא לָא פָּסְקָא טַעֲמָא, בְּגִין דְּאָסִיר הוּא כְּלָל כְּלָל. וּבְכָל מִילֵי דְּאוֹרַיְיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁוֵי רָזִין עִלָּאִין, וְאוֹלִיף לִבְנֵי נָשָׁא אָרְחָא, לְאִתְתַּקָּנָא בָּהּ, וּלְמֵהַךְ בָּהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יְשַׁעְיָה מח, יז): אֲנִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מְלַמֶּדְךָ לְהוֹעִיל מַדְרִיכְךָ בְּדֶרֶךְ תֵּלֵךְ.

אוֹף הָכִי, לֹא תַחְמֹד, לָא פָּסִיק טַעֲמָא כְּלָל. וְאִי תֵּימָא, אֲפִילּוּ חֲמוּדָא דְּאוֹרַיְיתָא אָסִיר, כֵּיוָן דְּלָא פָּסְקָא. תָּא חֲזֵי, בְּכֻלְּהוּ עִבְדַת אוֹרַיְיתָא כְּלָל, וּבְהַאי עִבְדַת פְּרָט. בֵּית רֵעֶךָ שָׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וְגוֹ׳, בְּכָל מִילֵי דְּעָלְמָא. אֲבָל אוֹרַיְיתָא, אִיהִי חֲמוּדַת תְּדִיר, שַׁעֲשׁוּעִים, גְּנָזֵי דְּחַיֵּי, אַרְכָּא דְּיוֹמִין, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

הָנֵי עֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאוֹרַיְיתָא, אִנּוּן כְּלָלָא דְּכָל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כְּלָלָא דְּעֵילָא וְתַתָּא, כְּלָלָא דְּכָל עֶשֶׂר אֲמִירָן דִּבְרֵאשִׁית. אֵלֵּין אִתְחֲקָקוּ עַל לוּחֵי אַבְנִין, וְכָל גְּנָזִין דַּהֲווֹ בְּהוּ, אִתְחָזוּן לְעֵינֵיהוֹן דְּכֹלָּא, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּרָזָא דְּתַרְי״ג פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּכִלִּילָן בְּהוּ, כֹּלָּא אִתְחָזֵי לְעַיְינִין, כֹּלָּא אִיהוּ בְּסָכְלְתָנוּ, לְאִסְתַּכְּלָא בְּלִבָּא דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ, וְכֹלָּא הֲוָה נָהִיר לְעֵינַיְיהוּ.

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, כָּל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל רָזִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, לָא אַעְדֵּי מִינַּיְיהוּ. בְּגִין דַּהֲווֹ

[יִתְרוֹ צד.]

(יום רְביעי ; שְׁמות שמט-שנ)

חָמָאן עֵינָא בְּעֵינָא, זְיו יְקָרָא דְּמָרֵיהוֹן, מַה דְּלָא הֲוָה כְּהַהוּא יוֹמָא, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי בִּיקָרֵיהּ עַל טוּרָא דְּסִינַי.

וְאִי תֵּימָא, הָא תָּנֵינָן דְּחָמָאת שְׁפְחָה עַל הַיָּם, מַה דְּלָא חָמָא יְחֶזְקֵאל נְבִיאָה, יָכוֹל כְּהַהוּא יוֹמָא דְּקָאֲמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי. לָאו הָכִי. בְּגִין דְּהַהוּא יוֹמָא דְּקַיְּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַי, אַעְבַּר זוּהֲמָא מִנַּיְיהוּ, וְכָל גּוּפִין הֲווֹ מְצַחְצְחָן, כְּצַחְצָחָא דְּמַלְאָכִין עִלָּאִין, כַּד מִתְלַבְּשָׁן בִּלְבוּשֵׁי מְצַחְצָחָן, לְמֶעְבַּד שְׁלִיחוּתָא דְּמָרֵיהוֹן.

וּבְהַהוּא מַלְבּוּשָׁא מְצַחְצָחָא, עָאלִין לְאֶשָּׁא, וְלָא דַּחֲלִין. כְּגַוְונָא דְּהַהוּא מַלְאָכָא דְּמָנוֹחַ, כַּד אִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְעָאל בְּשַׁלְהוֹבָא, וְסָלִיק לִשְׁמַיָּא, דִּכְתִיב (שופטים יג, כ) : וַיַּעַל מַלְאַךְ יְיָ בְּלַהַב הַמִּזְבֵּחַ.

וְכַד אַעְבַּר מִינַּיְיהוּ הַהוּא זוּהֲמָא, אִשְׁתְּאַרוּ יִשְׂרָאֵל גּוּפִין מְצוּחְצָחִין בְּלָא טִנּוּפָא כְּלָל, וְנִשְׁמָתִין לְגוֹ כְּוָוהֲרָא דִּרְקִיעָא, לְקַבְּלָא נְהוֹרָא.

הָכִי הֲווֹ יִשְׂרָאֵל, דַּהֲווֹ חָמָאן וּמִסְתַּכְּלָן גּוֹ יְקָרָא דְּמָרֵיהוֹן, מַה דְּלָא הֲוֵי הָכִי עַל יַמָּא, דְּלָא אִתְעֲבַר זוּהֲמָא מִנַּיְיהוּ בְּהַהוּא זִמְנָא. וְהָכָא בְּסִינַי דְּפָסְקָא זוּהֲמָא מִגּוּפָא, אֲפִילּוּ עוּבָּרִין דְּבִמְעֵי אִמָּן, הֲווֹ חָמָאן וּמִסְתַּכְּלָן בִּיקָרָא דְּמָרֵיהוֹן. וְכֻלְּהוּ קַבִּילוּ כָּל חַד וְחַד, כְּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ.

וְהַהוּא יוֹמָא, הֲוָה חֶדְוָה קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַתִּיר מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, בְּגִין דְּיוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, לָא הֲוָה בְּקִיּוּמָא, עַד דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא, דִּכְתִיב (יִרְמְיָה לג, כה) : אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי.

כֵּיוָן דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, כְּדֵין אִתְבַּסַּם עָלְמָא,

וְאִתְקְיָימוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, וְאִשְׁתְּמוֹדָע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא, וְאִסְתַּלָּק בִּיקָרֵיהּ עַל כֹּלָּא. וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב (תְּהִלִּים צג, א): יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר. וְאֵין עֹז, אֶלָּא תּוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כט, יא): יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם. בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר (שְׁמוֹת כא, א): וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם, תַּרְגּוּם, וְאִלֵּין דִּינַיָּא דְּתִסַּדַּר קֳדָמֵיהוֹן. אִלֵּין אִנּוּן סִדּוּרִין דְּגִלְגּוּלָא, דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין, דְּאִתְדָּנוּ כָּל חַד וְחַד לָקֳבֵל עוֹנְשֵׁיהּ.

כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם (שָׁם, ב). חַבְרַיָּיא, עִידָּן הָכָא, לְגַלָּאָה כַּמָּה רָזִין טְמִירִין דְּגִלְגּוּלָא. כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. כַּד נִשְׁמְתָא אִתְחַיְּיבַת בְּגִלְגּוּלָא, אִם הִיא מִסְטְרָא דְּהַהוּא עֶבֶד מטטרו״ן, דְּאִיהוּ כָּלִיל שִׁית סִטְרִין, כְּתִיב בֵּיהּ שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, גִּלְגּוּלִין דִּילָהּ לָא מִתְחַיְּיבָא אֶלָּא שִׁית שְׁנִין, עַד דְּאַשְׁלִימָת שֵׁשׁ דַּרְגִּין, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִתְנְטִילַת.

אֲבָל אִם נִשְׁמְתָא הִיא מִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי שְׁבִיעִית וַדַּאי מַה כְּתִיב, וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם, דְּצַדִּיק, וַדַּאי לֵית בֵּיהּ מִלָּאכָה, כְּיוֹן דְּלֵית בֵּיהּ מְלָאכָה, לֵית בֵּיהּ שִׁעְבּוּד. וְנִשְׁמְתָא דְּאִיהִי מִתַּמָּן, אִתְמַר בָּהּ וּבַשְּׁבִיעִית יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם, לֵית בָּהּ שִׁעְבּוּדָא.

אַדְהָכִי, הָא

[יִתְרוֹ צד:]

(יוֹם חֲמִישִׁי; שְׁמוֹת שנא-שנב)

סָבָא נָחַת לְגַבֵּיהּ, אֲמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, רַבִּי, מַה תּוֹסֶפֶת לְנִשְׁמְתָא דְּאִיהִי מִנָּהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (דְּבָרִים ה, יג): לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וְגוֹ׳.

אֲמַר לֵיהּ, סָבָא סָבָא, וְאַתְּ שָׁאִיל דָּא, דְּוַדַּאי הַאי עַל נִשְׁמְתָא דְּצַדִּיק אִתְמַר, דְּאַף עַל גַּב דְּאִתְחַיָּיב לְאַחָתָא בְּגִלְגּוּלָא בְּכָל אִלֵּין, אֲפִילּוּ בְּעֶבֶד וְאָמָה, וּבְעִירָן דְּאִנּוּן אוֹפַנִּים, אוֹ בְּכָל חֵיוָן, דְּמִנְּהוֹן נִשְׁמָתִין דִּבְנֵי נָשָׁא, כְּתִיב בָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה. וְהַאי אִיהוּ (וַיִּקְרָא כה, לט): לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדַת עָבֶד, בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבוֹדַת עָבֶד, דְּאִיהוּ יוֹם דְּחוֹל.

אֲבָל סָבָא סָבָא, שַׁבָּת דְּאִיהִי בַּת יְחִידָה, וְאִיהִי בַּת זוּגֵיהּ דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ שַׁבָּת. מַאי אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ. אֲמַר לֵיהּ הָא וַדַּאי הַבְדָּלָה, חוּלּוֹ שֶׁל שַׁבָּת, דְּאִית אַחֲרָא דְּלָא אִתְקְרִיאַת חוּלּוֹ שֶׁל שַׁבָּת, אֶלָּא חוּלּוֹ שֶׁל טְמֵאָה שִׁפְחָה. אֲמַר לֵיהּ, וְהָא חוּלּוֹ שֶׁל שַׁבָּת מַאי הִיא. אֲמַר לֵיהּ, דָּא אֲמָתָא, דְּאִיהִי גּוּפָא דְּבַת יְחִידָה דְּעָלָהּ אִתְמַר, אִם אַחֶרֶת יִקַּח לוֹ.

תָּא חֲזֵי, נִשְׁמְתָא אִית דְּאִתְקְרִיאַת אָמָה, וְאִית שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת שִׁפְחָה, וּשְׁכִינְתָּא אִית דְּאִתְקְרִיאַת בְּרָתָא דְּמַלְכָּא. הָכָא אִית אִישׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שְׁמוֹת טו, ג): יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה. וְאִית אִישׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דָּנִיֵּאל ט, כא): וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל.

וּבְגִין דָּא, נִשְׁמְתָא דְּאִיהִי מִחַיְיבָא בְּגִלְגּוּל, אִם הִיא בְּרָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי תֵּימָא דְּאִזְדְּבָן בְּגוּפָא נוּכְרָאָה, דְּתַמָּן שֶׁלְטָנוּתָא דְּיֵצֶר הָרָע דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְּסמא״ל. חַס וְשָׁלוֹם, דְּהָא כְּתִיב (יְשַׁעְיָה מב, ח): אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן, דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע.

וְהַהוּא גּוּפָא, דְּשַׁרְיָא בְּרָתָא דְּמַלְכָּא, אִי תֵּימָא דְּאִזְדְּבָן בְּכִתְרִין תַּתָּאִין דְּמִסָּאַבוּ, חֲלִילָה וְחָס. עָלָהּ אִתְמַר (ויקרא כה, כג): וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכֵר לִצְמִתֻת כִּי לִי הָאָרֶץ. מַאן גּוּפָא דִּבְרָתָא דְּמַלְכָּא, דָּא מִטַּטְרוֹן. וְהַאי גּוּפָא אִיהוּ אָמָה דִּשְׁכִינְתָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי נִשְׁמְתָא דְּאִיהִי בְּרָתָא דְּמַלְכָּא שְׁבוּיָה תַּמָּן,

בְּגִלְגּוֹלָא אַתְיָא דְּאַתְיָין גִּלְגּוּלִין בְּגִין דְּאַתְּיָת תַּמָּן, מַה כְּתִיב בָּהּ (שְׁמוֹת כא, ז) : וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים.

וְעוֹד וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶת בִּתּוֹ : אִלּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאִנּוּן מִסְּטְרָא דְּבַת יְחִידָה, אִתְקְרִיאוּ בִּתּוֹ. וְאִי תֵּימָא דְּיִפְקוּן, כְּגַוְונָא דְּאִלֵּין מִסְּטְרָא דְּעֶבֶד, דְּאִיהוּ מטטרו״ן, דְּנַפְקוּ בְּמְנוּסָה מִמִּצְרַיִם, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה נב, יב) : כִּי לֹא בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ וּבִמְנוּסָה לֹא תֵלֵכוּן.

תָּא חֲזֵי, בַּר נָשׁ כַּד אִתְיְלִיד, יָהֲבִין לֵיהּ נַפְשָׁא מִסִּטְרָא דִּבְעִירָא, מִסִּטְרָא דְּדַכְיוּ, מִסִּטְרָא דְּאִלֵּין דְּאִתְקְרוּן אוֹפַנֵּי הַקֹּדֶשׁ. זָכָה יַתִּיר, יָהֲבִין לֵיהּ רוּחָא מִסִּטְרָא דְּחַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ. זָכָה יַתִּיר, יָהֲבִין לֵיהּ נִשְׁמְתָא מִסִּטְרָא דְּכֻרְסְיָיא. וּתְלַת אִלֵּין, אִנּוּן אָמָה עֶבֶד וְשִׁפְחָה דִּבְרָתָא דְּמַלְכָּא.

זָכָה יַתִּיר, יָהֲבִין לֵיהּ נַפְשָׁא בְּאַרְחָ אֲצִילוּת, מִסִּטְרָא דְּבַת יְחִידָה, וְאִתְקְרִיאַת אִיהִי בַּת מֶלֶךְ. זָכָה יַתִּיר, יָהֲבִין לֵיהּ רוּחָא דַּאֲצִילוּת, מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִקְרֵי בֵּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דְּבָרִים יד, א) : בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. זָכָה יַתִּיר, יָהֲבִין לֵיהּ נִשְׁמְתָא, מִסִּטְרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, ז) : וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. מַאי חַיִּים. אֶלָּא אִנּוּן י״ה, דְּעָלַיְיהוּ אִתְּמַר (תְּהִלִּים קנ, ו) : כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ, וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ יהו״ה.

זָכָה יַתִּיר, יָהֲבִין לֵיהּ יהו״ה בִּשְׁלִימוּ דְּאַתְוָון, יו״ד ה״א וָא״ו ה״א, דְּאִיהוּ אָדָם, בְּאַרַח אֲצִילוּת דְּעֵילָּא, וְאִתְקְרֵי בְּדִיוּקְנָא דְּמָאנֵיהּ. וְעָלֵיהּ אִתְּמַר (בְּרֵאשִׁית א, כח) : וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וְגוֹ׳. וְהַאי אִיהוּ שׁוּלְטָנוּתֵיהּ בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל אוֹפַנִּים וּשְׂרָפִים וְחַיָּוון, וּבְכָל חַיָּילִין וְתוּקְפִין דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא. וּבְגִין דָּא, כַּד בַּר נָשׁ זָכֵי בְּנֶפֶשׁ מִסִּטְרָא דְּבַת יְחִידָה, אִתְּמַר בֵּיהּ, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים.

רִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסִי אַעְרָעוּ חַד לֵילְיָא בְּמִגְדַּל דְּצוֹר. אִתְאַרְחוּ תַּמָּן וְחַדּוּ דָּא בְּדָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה חַדֵּינָא דַּחֲמֵינָא אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּהַשְׁתָּא בְּכָל אָרְחָא דָּא, אִצְטַעַרְנָא בַּחֲדָא סָבָא, טַיְיעָא, דַּהֲוָה שָׁאִיל לִי

[יִתְרוֹ צה.]

(יוֹם שִׁשִּׁי; שְׁמוֹת שנג-שנד)

כָּל אָרְחָא:

מַאן הוּא נְחָשָׁא, דְּפָרַח בַּאֲוִירָא, וְאָזִיל בְּפִרוּדָא, וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, אִית נַיְיחָא לְחַד נְמָלָה, דְּשָׁכִיב בֵּין שִׁנּוֹי. שָׁרֵי בְּחִבּוּרָא וְסַיֵּים בְּפִרוּדָא. וּמַאי אִיהוּ נִשְׁרָא, דְּקָא מְקַנְּנָא, בְּאִילָן דְּלָא הֲוָה. בְּנוֹי דְּאִתְגְּזָלוּ, וְלָאו מִן בְּרַיָּין. דְּאִתְבְּרִיאוּ בַּאֲתָר דְּלָא אִתְבְּרִיאוּ. כַּד סַלְקִין נַחְתִּין, כַּד נַחְתִּין סַלְקִין. תְּרֵין דְּאִנּוּן חַד, וְחַד דְּאִנּוּן תְּלָתָא. מַהוּ עוֹלֵימְתָּא שַׁפִּירְתָּא, וְלֵית לָהּ עַיְינִין, וְגוּפָא טְמִירְתָּא וְאִתְגַּלְיָא, אִיהִי נַפְקַת בְּצַפְרָא, וְאִתְכַּסְיָאת בִּימָמָא. אִתְקַשְׁטַת בְּקִשּׁוּטִין דְּלָא הָווּ.

כָּל דָּא שָׁאִיל בְּאָרְחָא, וְאִצְטָעַרְנָא. וְהַשְׁתָּא אִית לִי נַיְיחָא. דְּאִילּוּ הֲוֵינָא כַּחֲדָא, אִתְעַסְקְנָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, מַה דַּהֲוֵינָן בְּמִלִּין אַחֲרָנִין דְּתוֹהוּ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וְהַהוּא סָבָא טַיְיעָא, יַדְעַת בֵּיהּ כְּלוּם. אָמַר לֵיהּ, יָדַעְנָא, דְּלֵית מַמָּשׁוּ בְּמִלּוֹי. דְּאִילּוּ הֲוָה יָדַע, יִפְתַּח בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא הֲוָה אָרְחָא בְּרֵיקָנַיָּיא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וְהַהוּא טַיְיעָא אִית הָכָא, דְּהָא לְזִמְנִין בְּאִנּוּן רֵיקָנִין, יִשְׁכַּח גְּבָר זַגִּין דְּדַהֲבָא. אָמַר לֵיהּ, הָא הָכָא אִיהוּ, וְאַתְקִין חֲמָרֵיהּ בְּמֵיכְלָא.

קָרוּ לֵיהּ, וְאָתָא לְקַמַּייהוּ. אָמַר לוֹן, הַשְׁתָּא תְּרֵין אִנּוּן תְּלַת, וּתְלַת אִנּוּן כְּחַד. אָמַר רִבִּי יוֹסִי, לָא אֲמֵינָא לָךְ, דְּכָל מִלּוֹי רֵיקָנִין, וְאִנּוּן בְּרֵיקָנַיָּיא, יָתִיב קָמַייהוּ.

אָמַר לוֹן רַבָּנָן, אֲנָא טַיְיעָא אִתְעַבִּידְנָא, וּמִיּוֹמִין זְעִירִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הֲוֵינָא טַיְיעָא, אֲבָל בְּרָא חַד זְעִירָא אִית לִי, וְיָהֲבִית לֵיהּ בִּבֵי סִפְרָא, וּבָעֵינָא דְּיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא. וְכַד אֲנָא אַשְׁכַּחְנָא חַד מֵרַבָּנָן דְּאָזִיל בְּאָרְחָא, אֲנָא טָעִין אֲבַתְרֵיהּ, וְהַאי יוֹמָא, חַשִׁיבְנָא דְּאֶשְׁמַע מִלִּין חַדְתִּין בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא שְׁמַעְנָא מִדִּי.

אָמַר רִבִּי יוֹסִי, בְּכָל מִלִּין דְּשָׁמַעְנָא דְּקָאֲמַרְתְּ, לָא תַּוְוהְנָא, אֶלָּא מֵחַד. אוֹ אַנְתְּ בְּשִׁטּוּתָא אָמַרְתְּ, אוֹ מִלִּין רֵיקָנִין אִנּוּן. אָמַר הַהוּא סָבָא,

וּמַאן אִיהִי. אָמַר עוּלֵימְתָּא שַׁפִּירְתָּא וְכוּ׳.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר (תְּהִלִּים קיח, ו–ח): יְיָ לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם. יְיָ לִי בְּעֹזְרָי וְגוֹ׳. טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ וְגוֹ׳. כְּמָה טָבִין וּנְעִימִין וְיַקִּירִין וְעִלָּאִין מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וַאֲנָא הֵיכִי אֵימָא קָמֵי רַבָּנָן, דְּלָא שְׁמַעְנָא מִפּוּמַייהוּ עַד הַשְׁתָּא, אֲפִילּוּ מִלָּה חֲדָא. אֲבָל אִית לִי לְמֵימָר, דְּהָא לֵית כְּסוּפָא כְּלָל לְמֵימָר מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא קָמֵי כֹּלָּא.

אִתְעַטָּף הַהוּא סָבָא, פָּתַח וְאָמַר (וַיִּקְרָא כב, יב): וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִיא בִּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים לֹא תֹאכֵל. הַאי קְרָא, אַקְרָא אַחֲרָא סָמִיךְ (שָׁם, יג): וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ. הָנֵי קְרָאֵי כְּמַשְׁמָעָן. אֲבָל מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא מִלִּין סְתִימִין אִנּוּן.

וְכַמָּה אִנּוּן מִלִּין דְּחָכְמְתָא דִּסְתִימִין בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתְּמוֹדְעָן אִנּוּן לְגַבֵּי חַכִּימִין, דְּיַדְעִין אָרְחִין דְּאוֹרַיְיתָא. דְּהָא אוֹרַיְיתָא לָאו מִלִּין דְּחֻלְמָא אִנּוּן, דְּקָא אִתְמְסָרָן לְמַאן דְּפָשַׁר לוֹן, וְאִתְמַשְׁכָן בָּתַר פּוּמָא, וְעִם כָּל דָּא אִצְטְרִיכוּ לְמִפְשַׁר לוֹן לְפוּם אָרְחוֹי. וּמַה אִי מִלִּין דְּחֻלְמָא אִצְטְרִיכוּ לְמִפְשַׁר לוֹן לְפוּם אָרְחוֹי, מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִנּוּן שַׁעֲשׁוּעִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּאִצְטְרִיכוּ לְמֵהָךְ בְּאַרַח קְשׁוֹט בְּהוּ, דִּכְתִיב (הוֹשֵׁעַ יד, י): כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְיָ׳ וְגוֹ׳.

הַשְׁתָּא אִית לְמֵימָר, וּבַת כֹּהֵן, דָּא נְשִׁמְתָּא עִלָּאָה, בְּרַתֵּיהּ דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ קַדְמָאָה לַגִּיּוּרִין, וְאִיהוּ מָשִׁיךְ לָהּ לְהַאי נְשִׁמְתָּא מֵאֲתָר עִלָּאָה. מַה בֵּין קְרָא דְּאָמַר וּבַת אִישׁ כֹּהֵן, וּבֵין קְרָא דְּאָמַר וּבַת כֹּהֵן, וְלָא כְּתִיב אִישׁ. אֶלָּא, אִית כֹּהֵן דְּאִקְרֵי אִישׁ כֹּהֵן, וְלֹא כֹּהֵן מַמָּשׁ. וְעַל אָרְחָא דָּא, הַוָּה כֹּהֵן, וַהֲוָה סִגָּן, וַהֲוָה כֹּהֵן גָּדוֹל, וַהֲוָה כֹּהֵן דְּלָאו אִיהוּ גָּדוֹל. כֹּהֵן סְתָם, רַב וְעִלָּאָה יַתִּיר מֵאִישׁ כֹּהֵן. וְעַל דָּא אִית נְשִׁמְתָּא,

[יִתְרוֹ צה:]

(שַׁבַּת־קֹדֶשׁ; שְׁמוֹת שנה-שנו)

וְאִית רוּחָא, וְאִית נֶפֶשׁ.

וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, דָּא נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְמַשְׁכַת מֵאֲתָר עִלָּאָה, וְעָאלַת לְגוֹ סְתִימוּ דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. וְכַד רוּחָא דְּכַהֲנָא עִלָּאָה נָשְׁבָא, וְיָהִיב נִשְׁמָתִין בְּאִילָנָא דָּא, פָּרְחִין מִתַּמָּן אִנּוּן נִשְׁמָתִין, וְעָאלִין בְּאוֹצָר חַד.

וַוי לְעָלְמָא, דְּלָא יַדְעִין בְּנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּמְרָא, דְּקָא מַשְׁכִין מְשִׁיכוּ בַּהֲדֵי יֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ אִישׁ זָר, וְהַאי בַּת כֹּהֵן פָּרְחַת לְתַתָּא, וְאַשְׁכְּחַת בְּנֵיְנָא בְּאִישׁ זָר. וּבְגִין דְּאִיהוּ רְעוּתָא דְּמָרֵהּ, עָאלַת תַּמָּן וְאִתְכַּפְיַאת, וְלָא יָכִילַת לְשַׁלְטָאָה, וְלָא אִשְׁתַּלִּימַת בְּהַאי עָלְמָא. כַּד נַפְקַת מִנֵּיהּ, הִיא בִּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים לֹא תֹאכַל, כְּשַׁאַר כָּל נִשְׁמָתִין, דְּאִשְׁתְּלִימוּ בְּהַאי עָלְמָא.

תּוּ אִית בְּהַאי קְרָא, וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר. עֲלוּבְתָּא אִיהִי נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא, כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, דְּקָא אִתְמַשְׁכַת, עַל גִּיוֹרָא דְּאִתְגַּיִּיר, וּפַרְחַת עָלֵיהּ מִגַּן עֵדֶן בְּאַרַח סָתִים, עַל בְּנֵיְנָא דְּאִתְבְּנֵי מֵעָרְלָה מְסָאֲבָא, דָּא הַוַת לְאִישׁ זָר.

וְדָא הוּא רָזָא עִלָּאָה יְתֵירָא מִכֹּלָא. בְּעַמּוּדָא דְּקַיְימָא לְטִקְלִין, גּוֹ אֲוִירָא דְּנָשְׁבַת, אִית טִיקְלָא חֲדָא בְּהַאי סִטְרָא, וְאִית טִיקְלָא אַחֲרָא בְּהַאי סִטְרָא. בְּהַאי סִטְרָא מֵאָזְנֵי צָדָק. וּבְהַאי סִטְרָא מֵאָזְנֵי מִרְמָה. וְהַאי טִיקְלָא, לָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, וְנִשְׁמָתִין סַלְקִין וְנַחְתִּין עָאלִין וְתָבִין, וְאִית נִשְׁמָתִין עֲשִׁיקִין, כַּד שַׁלְטָא אָדָם בְּאָדָם, דִּכְתִיב (קֹהֶלֶת ח, ט): עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ, לְרַע לוֹ וַדַּאי.

אֲבָל הַאי נִשְׁמְתָא דַּהֲוַת לְסִטְרָא אַחֲרָא, אִישׁ זָר, וְאִתְעַשְׁקַת מִנֵּיהּ, דָּא אִיהִי לְרַע לוֹ. לוֹ: לְהַהוּא אִישׁ זָר, וְאִיהִי בִּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים לא תֹאכַל, עַד דְּעָבִיד בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּעָבִיד, אָתָא קְרָא וְאָמַר וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הָכִי הוּא.

הָכָא אִית רָזָא, הֵיךְ מִתְעַשְׁקָן נִשְׁמָתִין. אֶלָּא הַאי עָלְמָא אִתְנְהַג כֻּלָּא, בְּאִילָנָא דְּדַעַת טוֹב וָרָע. וְכַד

אִתְנַהֲגָן בְּנֵי עָלְמָא בְּסִטְרָא דְּטוֹב, טִיקְלָא קַיְימָא וְאַכְרַע לְסִטְרָא דְּטוֹב. וְכַד אִתְנַהֲגָן בְּסִטְרָא דְּרַע, אַכְרַע לְהַהוּא סִטְרָא. וְכָל נִשְׁמָתִין דַּהֲווֹ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא בְּטִיקְלָא, הֲוָה עָשִׁיק לוֹן, וְנָטִיל לוֹן.

אֲבָל לְרַע לוֹ, דְּאִנּוּן נִשְׁמָתִין כַּפְיָין לְכָל מַה דְּאַשְׁכְּחָן מִסִּטְרָא בִּישָׁא, וְשַׁיצָאן לֵיהּ. וְסִימָנָא לְדָא, אֲרוֹנָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְעֲשָׁק גּוֹ פְּלִשְׁתִּים, וּשְׁלִיטוּ בֵּיהּ לְרַע לוֹן. אוֹף הָכִי, הָנֵי נִשְׁמָתִין אִתְעֲשַׁקִין מִסִּטְרָא אַחֲרָא לְרַע לוֹן.

מָה אִתְעֲבִידוּ מֵאִנּוּן נִשְׁמָתִין. חַמֵּינָן בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי, דְּמִנַּייהוּ הֲווֹ אִנּוּן חֲסִידֵי אוּמּוֹת הָעוֹלָם. וְאִנּוּן מַמְזֵרֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּקַדְמָן לְכַהֲנָא רַבָּא עַמָּא דְּאַרְעָא וְחָשׁוּב בְּעָלְמָא, אַף עַל גַּב דְּעָאל לִפְנֵי וְלִפְנִים. בָּכָה הַאי סָבָא רִגְעָא חֲדָא, תַּוּוהוּ חַבְרַיָּיא, וְלָא אָמְרוּ מִדִּי.

פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר (שְׁמוֹת כא, ח): אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ וְהֶפְדָּהּ לְעַם נָכְרִי וְגוֹ'. הַאי פַּרְשְׁתָּא עַל רָזָא דָּא אִתְמַר, וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כִּצְאֵת הָעֲבָדִים אִם רָעָה וְגוֹ'. מָאֲרֵיהּ דְּעָלְמָא מַאן לָא יִדְחַל מִינָּךְ, דְּאַנְתְּ שָׁלִיט עַל כָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יִרְמְיָה י, ז): מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה וְגוֹ'.

כַּמָּה אִנּוּן בְּנֵי נָשָׁא בְּעָלְמָא, דְּקָא מִשְׁתַּבְּשָׁן בְּהַאי קְרָא, וְכֻלְּהוּ אֲמְרִי, אֲבָל קְרָא דָּא לָא אִתְיַישָׁר בְּפוּמַייהוּ. וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ הַגּוֹיִם אִיהוּ, וַהֲלֹא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אִיהוּ, וְהָכִי אִקְרֵי, דְּהָא כְּתִיב (דְּבָרִים לב, ח): בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם וְגוֹ'. וּכְתִיב (שָׁם, ט): כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ. וְעַל דָּא אִקְרֵי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא דְּאִיהוּ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם אִקְרֵי, הָא שְׁבָחָא דִּלְהוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ עֲלַייהוּ, וְלָא כְּמָה דְּאַמְרִין דְּאִתְמַסְרִין לְשַׁמָּשִׁין וְלִמְמָנָן דִּילֵיהּ.

וְתוּ סֵיפָא דִּקְרָא, דִּכְתִיב (יִרְמְיָה י, ז): כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ. כָּל הַאי, שְׁבָחָא אִיהוּ לְשַׁאֲר עַמִּין, וּתְוָוהָא אִיהוּ, הֵיךְ לָא מִסְתַּלְקֵי בְּהַאי קְרָא לְרוֹם

כו מנחם אב

וְכַד אִתְחַבְּרַת בֵּיהּ אִתְעֲבִידַת סָגוֹ"ל, מַה דַּהֲווֹ צַר"י אִתְעֲבִיד צֵיֵּיר, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): וַיִּיצֶר יהו"ה אלהי"ם אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וְגוֹמֵר, וַיְצַמַּח יהו"ה אלהי"ם מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְגוֹמֵר, דָּא צַדִּיק אִיהוּ עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ, וּבְהַאי אֲתַר אִיהוּ רְחִימוּ דִּילֵהּ בְּחִבּוּרָא וְיִחוּדָא דְּבַעֲלָהּ, וּבְגִין דָּא אָמְרַת (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ה): כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי.

וְכַד יִשְׂרָאֵל חָאבִין בִּבְרִית מִילָה, אִתְפַּסִּיק נְבִיעוּ דִּנְקוּדִין מֵאַתְוָון, דִּכְלִילָן בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאִשְׁתְּאָרַת יַבָּשָׁה, בְּהַהוּא זִמְנָא מַה כְּתִיב בִּשׁוּרֵ"ק חִירֵ"ק, שָׁרְקוּ וַיַּחַרְקוּ שֵׁן אָמְרוּ בִלְעָנוּ (אֵיכָה ב, טז).

קָמֵץ פַּתָ"ח דָּא סָגִיר וְדָא פָּתַח, אִלֵּין תְּרֵין אִנּוּן דְּסָגְרִין וּפָתְחִין מַבּוּעִין דְּאִנּוּן נְקוּדִין, לְגַבֵּי אַתְוָון, וְאָת ו׳ כַּד אִיהוּ נָטוּי עַל רֵישֵׁי אַתְוָון עִלָּאִין אִתְקְרֵי רָפֵ"ה, וְכַד אִיהוּ בְּמִצְיעוּ דְּאַתְוָון אִתְקְרֵי דָּגֵ"שׁ, אַתְוָון אִלֵּין אִנּוּן חֵיוָון, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יְחֶזְקֵאל א, יד): וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, רָצוֹא בְּדָגֵ"שׁ וָשׁוֹב בְּרָפֵ"ה.

כְּתִרִין דְּאַתְוָון דְּאִנּוּן תַּלְיָין בְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִנּוּן כְּגַוְונָא דְּתַגִּין, נְקוּדִין תַּלְיָין בְּדִבּוּרָא, אַתְוָון תַּלְיָין בְּעוֹבָדָא, שֶׁבַע זַיְינִין אִנּוּן כְּגַוְונָא דָּא ה֗ ה֗ י"ו אִיהוּ ז׳, לָא צְרִיכִין תַּגִּין, דְּאִנּוּן אַתְוָון אִתְקְרוּן תַּגִּין כְּגַוְונָא דָּא יה֗וה֗.

תַּגִּין תַּלְיָין בְּמַחֲשָׁבָה דִּלְבָּא וּמוֹחָא, נְקוּדִין בְּדִבּוּרָא דְּפוּמָּא, אַתְוָון בְּעוֹבָדָא דְּאֵבָרִין, וּמֵאלֵּין נְקוּדִין וְטַעֲמֵי וְאַתְוָון, עָבִיד הַהוּא סָתִים וְגָנִיז כָּרְסַיָּיא טְמִירָא עִלָּאָה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר (אֵיכָה ה, יט): אַתָּה יהו"ה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב וְכוּ׳, מַאי אַתָּה, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יְשַׁעְיָה כה, א): יהו"ה

אלה״י אַתָּה אֲרוֹמְמֶךָּ, בְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (חֲבַקּוּק ג, ו): רוֹם יָדֵיהוּ נָשָׂא, וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר לְמִי נוֹשְׁאִין כַּפַּיִם לְרוֹם הַשָּׁמַיִם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב רוֹם יָדֵיהוּ נָשָׂא, וּמַאי נִיהוּ יו״ד ה״א וא״ו ה״א, דְּאִיהוּ חָכְמָה כ״ח מ״ה, וַעֲלֵיהּ אִתְמַר [מ.] (תְּהִלִּים קיא, ו): כ״ח מַ״עֲשָׂיו הִ״גִּיד לְעַמּוֹ, וְהַאי אִיהוּ כ״ח פִּרְקִין דִּידִין דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, דְּאִנּוּן כוז״ו במוכס״ז כוז״ו, כְּנוּוִיין דְּיִחוּדָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ יהו״ה אלהינ״ו יהו״ה, וּבְגִין דְּאִסְתַּלַּק הַאי חֵילָא מִיִּשְׂרָאֵל, אִתְמַר בְּהוֹן (אֵיכָה א, ו): וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף.

יו״ד ה״א וא״ו ה״א, אִנּוּן עֲשַׂר אֶצְבְּעָאן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, יד): יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב, דִּבְהוֹן כ״ח פִּרְקִין, דְּאִנּוּן כ״ח אַתְוָון דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וּבְגִין דָּא יהו״ה אלה״י אַתָּה, וּמַאי אַתָּה, הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תְּהִלִּים צג, ב): נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה, וּמַאי נָכוֹן, דָּא נֶאֱמָן יוֹשֵׁב וְנֶאֱמָן עוֹמֵד בְּאֶמְצַע, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מד, יג): כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת, וּמַאי מֵאָז, אֶלָּא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שָׁם נח, ט): אָז תִּקְרָא וַיהו״ה יַעֲנֶה, וּמַאי אָ״ז, אִלֵּין תְּמַנְיָא אַתְוָון דְּאִנּוּן יאהדונה״י דְּסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן אָמֵ״ן.

כז מנחם אב

וְדָא אִיהוּ הָעוֹנָה אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ, בְּהַהוּא כ״ח, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הָעוֹנָה אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ קוֹרְעִין לוֹ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר (תְּהִלִּים צג, ב): נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה, וּבֵיהּ (אֵיכָה ה, יט): אַתָּה יהו״ה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב, אַתָּה, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אָבִינוּ אָתָּה, וּמַאי נִיהוּ אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן.

וְאִיהוּ כָּלִיל כָּל אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא, וּמַאי נִיהוּ אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר בָּרוּךְ אַתָּה, וְכַד יִשְׂרָאֵל קַיְימִין בַּעֲמִידָה דִּצְלוֹתָא, אִיהוּ יְתִיב עַל כָּרְסַיָּיא, וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר בְּהַהוּא זִמְנָא אַתָּה יהו״ה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר, וּמַאי נִיהוּ לְדוֹר וָדוֹר, אֶלָּא הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (קֹהֶלֶת א, ד): דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת, וְלֵית דּוֹר פָּחוּת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא, וּמַאי נִיהוּ, מִשֶּׁה דְּשָׁקוֹל לְשִׁתִּין רִבּוֹא מִיִּשְׂרָאֵל, וְדַרְגָּא דִּילֵיהּ אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּנַהֲרָא.

בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ (וַיִּקְרָא טז, ג), תָּא חֲזֵי אֵין אָדָם מֵפִיק רְצוֹנוֹ מֵיהו״ה אֶלָּא בְּזֹאת, דַּעֲלָהּ אִתְּמַר (מִשְׁלֵי יח, כב): מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיהו״ה, וְדָא הִיא עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהו״ה (תְּהִלִּים קיט, קכו), וְכַמָּה עִתּוֹת יֵשׁ, וַעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (וַיִּקְרָא טז, ב): וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת, וּשְׁלֹמֹה אָמַר (קֹהֶלֶת ג, ד): עֵת לִשְׂחוֹק וְכוּ׳, דְּאִנּוּן כ״ח עֵת, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהו״ה.

וְכַד שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת זֹאת עִם יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (וַיִּקְרָא כו, מד): וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם וְכוּ׳, מַאי אִנּוּן אָמְרִין לָהּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ו, א): אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ, בְּכַמָּה תַּחֲנוּנִים וּצְלוֹתִין, בַּצִּיצִית וּבִתְפִלִּין, בְּשַׁבָּתוֹת וּבְיוֹמִין טָבִין, דַּעֲלַיְיהוּ אִתְּמַר (שְׁמוֹת לא, יז): בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם, אוֹת בְּרִית מִילָה, אוֹת דְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין, וְאוֹת דִּתְפִלִּין.

עֲלָהּ אִתְּמַר (תְּהִלִּים לב, ו): עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא, מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיהוֹ״ה (מִשְׁלֵי יח, כב), וַיַּעֲקֹב בָּרֵיךְ לִבְנוֹי בְּזֹאת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מט, כח): וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם, וְדָוִד בְּזֹאת הֵפִיק רְצוֹנוֹ מֵיהוֹ״ה כְּשֶׁנִּלְחַם עִם אוֹיְבָיו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים כז, ג): אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה וְכוּ׳, בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ.

וְהַנָּבִיא כְּשֶׁרָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת, לֹא רָאָה לָהֶם מְנוּחָה אֶלָּא בַּעֲבוּר זֹאת, וּפוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא יֵיתֵי אֶלָּא בְּזֹאת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (אֵיכָה ג, כא): זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל, וְיהוּדָה לָא אִתְבָּרִיךְ אֶלָּא בְּזֹאת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דְּבָרִים לג, ז): וְזֹאת לִיהוּדָה, וּמֹשֶׁה לָא בָּרִיךְ יָת יִשְׂרָאֵל אֶלָּא בְּזֹאת (שָׁם, א): וְזֹאת הַבְּרָכָה, וּמִי שֶׁלֹּא שָׁת לִבּוֹ גַּם לָזֹאת, עֲלֵיהּ כְּתִיב (תְּהִלִּים צב, ז): אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת.

כח מנחם אב

וְכֵיוָן שֶׁהָאָדָם בָּהּ יָפִיק רְצוֹנוֹ, וּבָהּ מַשִּׂיג הַשֵּׁם, שֶׁזֶּהוּ סוֹד עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד, עַל זֹאת וַדַּאי, לְשֵׁם יהו״ה שֶׁהוּא עַל זֹאת, לָמָּה תִּקְּנוּ בְּשַׁחֲרִית לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּמִנְחָה לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּעַרְבִית לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּשַׁבָּת לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּיוֹם טוֹב לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בַּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְשׁוּבָה לְמִדָּה יְדוּעָה, אֶלָּא מַה שֶּׁאָמַר עַל זֹאת, הוּא מוֹרֶה שֶׁהַוַּיָ״ה הִיא עַל כָּל סְפִירָה [מ:] וּסְפִירָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד (דִּבְרֵי הַיָּמִים א׳ כט, יא): לְךָ יהו״ה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, וְאֵין לָךְ פְּעוּלָּה בַּתַּחְתּוֹנִים אֶלָּא עַל יְדֵי מַלְכוּת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תְּהִלִּים קג, יט): וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁצָּרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַצְדִּיק לַצַּדִּיק, וְלַעֲשׂוֹת עִמּוֹ צְדָקָה שֶׁהִיא מַלְכוּת, עִם הַתַּחְתּוֹנִים, נִכְלָלִים בּוֹ כָּל הַסְּפִירוֹת, וְנִקְרָאִין צַדִּיקִים עַל שְׁמוֹ, יהו״ה נִקְרָא עַל שְׁמוֹ צַדִּיק, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קמה, יז): צַדִּיק יהו״ה בְּכָל דְּרָכָיו, וּמְרַחֵם עַל בְּרִיוֹתָיו בִּצְדָקָה.

אֵין צְדָקָה אֶלָּא תְּפִלָּה, צ׳ אֲמִנִּים, ד׳ קְדֻשּׁוֹת, ק׳ בְּרָכוֹת, ה׳ חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תּוֹרָה, וְזֶהוּ צְדָקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי (מִשְׁלֵי יד, לד), וְעָלָיו נֶאֱמַר לְאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית טו, ו): וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה, וּכְשֶׁהוּא רוֹצֶה בָּהּ נֶאֱמַר בָּהּ (יְשַׁעְיָה נט, יז): וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיָן.

מִצַּד ה הִיא צְדָקָה, וּמִצַּד י הִיא כּוֹבַע עַל רֹאשׁ צַדִּיק אוֹת בְּרִית, עֲטָרָה בְּרֹאשׁ כָּל צַדִּיק, וּמִצַּד ו נֶאֱמַר בָּהּ (אִיּוֹב יא, ט): אָרְכָּהּ מֵאֶרֶץ מִדָּהּ, מִצַּד ה עֶלְיוֹנָה וּרְחָבָה מִנִּי יָם.

וּכְשֶׁרוֹצֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַמְשִׁיךְ נְבוּאָה, כָּל הַסְּפִירוֹת כְּלוּלִים בָּהֶם, וְנִקְרָאִים נְבִיאִים, וּמַלְכוּת הִיא דְּמְיוֹן כֻּלָּם, שֶׁנֶּאֱמַר

(הוֹשֵׁעַ יב, יא) : וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַנָּבִיא (שָׁם) : וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְגוֹמֵר, שֶׁהִיא כְּמוֹ הָאַסְפַּקְלַרְיָאָה שֶׁכָּל הַפָּנִים נִרְאִין בָּהּ, כֵּן כָּל הַסְּפִירוֹת מַרְאִין בָּהּ כֹּחָם וְדִמְיוֹנָם וְצוּרָתָם, לְכָל נָבִיא כְּפִי הַשָּׂגָתוֹ לְמַעְלָה, וּכְמוֹ כֵן לְמַטָּה הִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בַּכִּסֵּא הַכָּבוֹד, וּבְכָל הַמַּלְאָכִים, וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וּבְכָל הָרְקִיעִים, וְהַכִּסְאוֹת שֶׁבָּהֶם, וְהַמַּלְאָכִים הַתְּלוּיִם מֵהֶם, שֶׁיֵּשׁ מַלְאָכִים גְּבוֹהִים עֲלֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (קֹהֶלֶת ה, ז) : כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם, וְכֵן בְּכָל כּוֹכָב וּמַזָּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קג, יט) : וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, וְזֶהוּ וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה (הוֹשֵׁעַ יב, יא), וּלְכָל אֶחָד נִדְמֶה כְּפִי כֹּחוֹ שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ, וְהָבֵן אָמֵן בְּכָל כֹּחוֹ.

יהו״ה הוּא בְּכֶתֶר, שֶׁהָיָה קוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הוּא וּשְׁמוֹ לְבָד בַּכֶּתֶר, כְּשֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם בְּמִדַּת רֵאשִׁית יָרַד עָלָיו, וְלֹא הָיָה חָסֵר מִלְמַעְלָה, וְכֵן בְּכָל סְפִירָה, כְּמַדְלִיק נֵר מִנֵּר וְאֵינוֹ חָסֵר מִן הָרִאשׁוֹנָה וְלֹא מֵחֲבֵרְתָּהּ, עַד אֵין סוֹף וְאֵין תַּכְלִית.

וּמִי שֶׁמַּכִּיר אוֹתוֹ בְּזֹאת, כְּמוֹ שֶׁמַּכִּיר אוֹתוֹ בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים, בַּעֲבוּר שֶׁהִיא כְּלוּלָה מֵהָעֶלְיוֹנִים, וְאֵיהִי יְחוּד וְקֶשֶׁר כֻּלָּם, וְהִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בַּתַּחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה אָמַר הַנָּבִיא (יִרְמְיָה יט, כג) : אַל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בְּזֹאת, הִיא אִתְקְרִיאַת נְבוּאָה מִסִּטְרָא דִּנְבִיאַיָּא, חָכְמָה מִסִּטְרָא דְּחַכִּימַיָּא, דְּכָל סְפִירָן אִתְקְרִיאוּ חֲכָמִים.

כט מנחם אב

וְכ״ח אַתְוָון אִנּוּן לְכָל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְכֻלְּהוֹן אִנּוּן בֵּין לִכְתִיבָה בֵּין לְכָל מִלָּה דְּיִתְעֲבִיד בַּיְדִין, דְּעוֹבָדָא דְּכ״ח פִּרְקִין אִנּוּן בַּעֲשַׂר אֶצְבְּעָאן, וְדָא אִיהוּ רָזָא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפּוֹעֵל, וְכֹלָּא בְּחָכְמָה, וְרָזָא דְּמִלָּה (תְּהִלִּים קד, כד) : כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ.

אִית חָכְמָ״ה מִסְטָרָא דְּאַתְוָון, וְאִית חָכְמָה מִסְטָרָא דְּנִקּוּדִין, דְּאַתְוָון אִנּוּן בַּת קוֹל, וּבְהוֹן רָזָא דְּדִבּוּרָא לְדָרָשָׁא וּלְכָל מִלָּה דְּתַלְיָא בְּדָרָשָׁא, תַּגִּין אִנּוּן לְמַחֲשָׁבָה, וְאִנּוּן בְּרָזָא דְּהַאי קְרָא (שְׁמוֹת לא, ד) : וְלַחְשֹׁב מַחֲשָׁבֹת וְכוּ׳, וְכֻלְּהוֹן תַּלְיָין בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאִיהִי כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ.

וּבְרָזָא דְּא׳ תִּשְׁכַּח טַעֲמִין וּנְקוּדִין וְאַתְוָון, וְהָכִי בְּכָל אָת וְאָת, וְרָזָא דְּמִלָּה ש תְּלַת תַּגִּין לְעֵילָּא כְּמוֹ זַיְינִין דְּסֵפֶר תּוֹרָה, בָּהּ רְשִׁימִין כְּתִרִין וּנְקוּדִין וְאַתְוָון, וְהָכִי בְּכָל אָת וְאָת.

ש שַׁבָּת הַגָּדוֹל בִּינָה, שַׁבָּת הַקָּטָן מַלְכוּת, ב׳ תְּרִין דְּרוֹעִין גְּדוֹלָה גְּבוּרָה, ת׳ תִּפְאֶרֶת, בֵּיהּ שְׁקִיל שַׁבָּת לְכָל אוֹרַיְיתָא, תְּלַת כְּתִרִין דְּש׳ תְּלַת סְפִירָן עִלָּאִין, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּתִיּוּבְתָּא. דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, וַעֲלָהּ אִתְמַר תִּפְלַת כָּל פֶּה.

וְהָא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְקְרֵי תִּפְלַת כָּל פֶּה, אֶלָּא אִיהוּ בֵּ״ן י״ה מִן בִּינָ״ה, וְאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִיהוּ מְמוּצָע בְּתִלַּת אַתְוָון דְּאִנּוּן יה״ו, דְּאִתְכְּלִילָן בְּבִינָה, וְאִיהוּ מְמוּצָע כְּגוֹפָא בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין, וְאִיהוּ [מא.] אוֹת בַּצַּדִּיק, דְּאִיהוּ כְּלִיל בְּא״ת, דְּאִיהִי

שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלִילָא מֵא׳ וְעַד ת׳, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא קַדְמָאִין, וּתְלַת בַּתְרָאִין, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרֵין ו״ו דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שְׁמוֹת כח, ז): עַל שְׁתֵּי קְצוֹתָיו וְחֻבָּר, דְּאִנּוּן י״ב בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא דְּאִתְקְרִיאוּ אֻמְצָעִיּוֹת, וְכֻלְּהוּ חַ״י בִּרְכָאן דְּאִתְכְּלִילָן בֵּהּ׳ דְּאִנּוּן תְּלַת וָוִי״ן, דְּאִיהוּ דּוּ פַּרְצוּפִין, וְדָא אִיהוּ שִׁעוּר קוֹמָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שָׁם כו, טז): עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, בְּמַאי סָלְקַת לְעֶשֶׂר בְּאָת י׳.

קָם סָבָא חַד פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי ה׳ אִית בָּהּ תְּלַת וָוִי״ן, דְּאִנּוּן חַ״י בִּרְכָאן, כְּגַוְונָא דָּא ה׳, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (מִשְׁלֵי י, ו): וּבְרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, מַאי רֹאשׁ צַדִּיק דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבֵיהּ שַׁרְיָין חַ״י בִּרְכָאן דְּה׳ עִלָּאָה, וּמִנֵּיהּ אִתְמְשִׁיכוּ לְה׳ זְעֵירָא עַל יְדָא דְּצַדִּיק, וּבְגִין דָּא גּוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד.

ו׳ דְּאִיהוּ בְּמִצִיעוּת ה״ה, אִיהוּ שִׁעוּר קוֹמָה, וְאִיהוּ אַמָּה, וְסָלִיק בְּאָת י׳ לְעֶשֶׂר אַמּוֹת, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שְׁמוֹת כו, טז): עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד, דָּא ו׳ י׳, דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּז׳, דְּכָל תַּגִּין בֵּיהּ אִתְקְרִיאוּ.

שְׁתֵּי כְתֵפוֹת חֻבָּרוֹת (שָׁם כח, ז) דָּא כָּתֵף עִלָּאָה וְכָתֵף תַּתָּאָה, דְּאִנּוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִנּוּן ה״ה, אֶל שְׁנֵי קְצוֹתָיו אִנּוּן ו׳ ו׳, וּבְהוֹן אִתְעֲבִיד ה׳ ה׳ בְּחִבּוּרָא, וּבְגִין דָּא אֶל שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְחֻבָּר (שָׁם).

ל מנחם אב

בְּכָל אֲתַר אַמָּה אִיהִי ו׳, וּבְגִין דָּא אִיהִי בַּת שִׁשָּׁה טְפָחִים, וַחֲצִי הָאַמָּה דָּא י׳, דְּתֵרִין יוּדִי״ן אִנּוּן שְׁעוּרָא דְּאַמָּה, וְאָת י׳ שְׁעוּרָא דִּילָהּ תִּלַת טְפָחִים, וְדָא ג׳, וְעֶשֶׂר אַמּוֹת דָּא אִיהוּ שְׁעוּרָא דְּגוּפָא דְּבַר נַשׁ, לָקַבֵּל עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּאִתְּמַר בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְלָא אִשְׁתָּאַר בְּזִמְנָא דָּא אֶלָּא אַרְבַּע, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְכֻלְּהוּ רְמִיזֵי בְּגוּפָא כְּגַוְונָא דָּא, בִּדְרוֹעָא יְמִינָא תְּרִין אַמִּין מִן פִּרְקָא לְפִרְקָא, וְכֵן בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא תְּרִין, הָא אַרְבַּע, וְכֵן בִּתְרִין שׁוֹקִין ד׳ הָא ח׳, וּבְגוּפָא תְּרִין הָא עֶשֶׂר, דָּא אִיהוּ עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, הַקֶּשֶׁ״ר אִיהוּ בְּהִפּוּךְ אַתְוָון, בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר.

וַחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָת (שָׁם כו, כז), אִנּוּן חָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּיַד יָמִין, וַחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית חָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דְּיַד שְׂמָאלָא, וְאִנּוּן חָמֵשׁ אֶצְבְּעָאן כֻּלְּהוּ מִדָּה לַבְּרִיחִים, וְאִנּוּן מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם וְגוֹמֵר (יְשַׁעְיָה מ, יב), וְהָא אוּקְמוּהוּ, וְאִנּוּן אָ אֵ אִ אוֹ אֻ חָמֵשׁ נְקוּדִין אִלֵּין, דְּאִנּוּן קָמֵ״ץ צֵרֵ״י חֹלֵ״ם חִירֵ״ק שֻׁרֵ״ק, אִנּוּן בְּרָזָא דֵּאלֹהִי״ם, דְּהָכִי סְלִיק בְּחֶשְׁבַּן, וְרָזָא דֵּאלֹהִי״ם מָלֵא י״ה, וְדָא אִיהוּ בִּינָה וַדַּאי.

וְהָכִי בְּרָזָא ה׳ אֱלֹקֵי״ן כְּלִילָן בֵּהּ׳ תַּתָּאָה, וְאִלֵּין אַתְוָון אִנּוּן תִּלַת נְשָׁמָה רוּחַ וְנֶפֶשׁ, ה׳ זְעִירָא גּוּפָא בֵּית קִבּוּל דְּכֻלְּהוּ, פְּתִילָה דְּאִתְאַחֲדָן בֵּיהּ תִּלַת גַּוְונִין דִּשְׁרָגָא, דְּאִיהוּ נֵר יהו״ה נִשְׁמַת אָדָם (מִשְׁלֵי כ, כז), זַיִת מְזֻתִּים דָּא צַדִּיק, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ, כָּתִית

דְּכַתִּישׁ כְּתִישָׁא בְּאִנּוּן אָתִין דְּאִנּוּן אֲבָרֵי גּוּפָא, וְדָא בְּרִית מִילָה, לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת גַּד.

וְרָזָא דְּמִלָּה וְהַמָּן כִּזְרַע גַּד הוּא (בְּמִדְבַּר יא, ז), בְּהַהוּא יו״ד אִתְעֲבִידַת גִּיד, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאַת גַּד, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מִז׳ סְפִירָאן דְּסָלְקִין לְחוּשְׁבַּן גַּד, וְאַמַּאי אִתְקְרִיאַת מָן, בְּגִין דְּכֹלָּא לָא יָדְעוּ מַה הוּא, דְּנָחִית לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָן דְּאִיהוּ כִּזְרַע גַּד חִוָּור, וְעֵינוֹ כְּעֵין הַבְּדֹלַח (שָׁם), דְּאִיהוּ חִוָּור מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחַת בְּדְבָשׁ (שְׁמוֹת טז, לא) מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא, מַה הוּא, כְּלִיל מֵעֲשַׂר אַתְוָון דְּאִנּוּן [מא:] יו״ד ה״א וא״ו ה״א, וְדָא מַנָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְסָלִיק לְחֶשְׁבַּן מ״ה, וְלָא יָדְעוּ מַ״ה הוּא.

וְעֵרֶב רַב שְׁאִילוּ בְּשְׂרָא וְיָהִיב לוֹן, וּמַה כְּתִיב (בְּמִדְבַּר יא, לג): הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת וְאַף יהו״ה וְגוֹ׳, וְהַאי בָּשָׂר הָא אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין בַּבָּשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם, דָּא מַנָּא דְּאָכְלוּ עֵרֶב רַב, וְעִם כָּל דָּא אָמְרוּ עֲלָהּ אֵין דָּבָר טָמֵא יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם.

וְרָזָא דְּהַאי בָּשָׂר מַאי נִיהוּ, אֶלָּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית ו, ג): בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר, וְרָזָא דָּא לְחַכִּימֵי לִבָּא אִתְמַסַּר, וְהַאי בָּשָׂ״ר בְּהִפּוּכָא שֶׁבָּ״ר, וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (שָׁם מב, יט): שְׁבָר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם, אִם זָכוּ בְּשַׂר קֹדֶשׁ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (אִיּוֹב יט, כו): וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹ״הַּ, וְאִם לָא נָטְרִין בְּהַאי בָּשָׂ״ר אוֹת בְּרִי״ת, אִתְהַפַּךְ לוֹן בַּשָּׂבָ״ר.

א אלול

וְתָא חֲזֵי כָּל שְׁמָא דְּאִיהִי מִן תְּרִין אַתְוָון כְּגוֹן כִּי בְיָ״ה יהו״ה צוּר עוֹלָמִים (יְשַׁעְיָה כו, ד) תַּלְיָא מִן חָכְמָה, וּמִן תְּלַת אַתְוָון תַּלְיָין מִן בִּינָה, וּמִן אַרְבַּע תַּלְיָן מִן שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וּמִן חֲמֵשׁ תַּלְיָין בְּחֶמֶשׁ סְפִירָן, וּמִן שִׁית תַּלְיָין מִן צַדִּיק, וּמִן שֶׁבַע וְתִשְׁעָה בֵּיהּ, מִן עֶשֶׂר בִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהִי עֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת, וּבָהּ מְעַשְּׂרִין, וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר, אִתְּמַר בָּהּ אֵין שְׁכִינָה שׁוֹרָה בְּפָחוּת מֵעֲשָׂרָה.

זַרְקָ״א הַאי תַּגָּא אִיהִי י׳, וְחוּטָא דִּילָהּ ו׳, וְהָא אוּקְמוּהוּ כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע עִם וְאָהַבְתָּ אֵת, וְלָא הֲווֹ מַפְסִיקִין, בְּגִין דְּאָת י׳ אִיהִי אַבְנָא מַרְגְּלִיתָא קַדִּישָׁא יְקָרָא, קִירְטָא אִיהִי שָׁפָה, כְּלִילָא מֵחָמֵשׁ תְּקוּנִין דְּאִנּוּן אחה״ע בום״ף וְגוֹמֶר, וְדָא ה׳ זְעֵירָא, חָמֵשׁ אַבְנִין דְּקִירְטָא דָּא ה׳ עִלָּאָה, דְּאִנּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו״ה אלהינ״ו יהו״ה, אִתְעַבִּידוּ ה׳ אַבְנִין אֶחָד.

כְּרִיכוּ דְּכוּלְהוּ ו׳ דְּאִיהוּ כָּלִיל שִׁית תִּיבִין דְּיִחוּדָא, דְּאִנּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו״ה אלהינ״ו יהו״ה אֶחָד (דְּבָרִים ו, ד), וּבְהַהוּא כְּרִיכוּ צָרִיךְ לְסַחֲרָא קִירְטָא וּלְאָרְכָא בָּהּ, הַאי אַבְנָא כְּלִילָא מֵחָמֵשׁ, עַד דְּסָלִיק לָהּ עַד אֵין סוֹף, וְרָזָא דְּמִלָּה לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ (שָׁם יז, כ).

כַּד הַאי אַבְנָא בָּעֵאת לְמֶעֱבַד דִּינָא בַּעֲמָלֵק, אוֹ בְּסִטְרִין אָחֳרָנִין, וְכֵן בְּחַיָּבִין, נָטְלָא מִגְּבוּרָה, וְאִתְכְּלִילָן בָּהּ כָּל סְפִירָאן, וְאִתְקְרִיאוּ בָּהּ כֻּלְּהוּ גְּבוּרוֹת, וְכַד בָּעֵאת לְמֶעֱבַד חִנָּא וְחִסְדָּא בְּעָלְמָא, נָטְלָא מֵחֶסֶד, וְכֻלְּהוּ סְפִירָן אִתְכְּלִילָן בָּהּ וְאִתְקְרִיאוּ חֲסָדִים, וְכַד בָּעֵאת

לְרַחֲמָא עַל עָלְמָא, נָטְלָא מֵעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְכֻלְּהוּ סְפִירָן אִתְכְּלִילוּ בָּהּ, וְאִתְקְרִיאוּ רַחֲמֵי.

וְהַאי י׳ אִיהִי בְּכָל סִטְרָא, אִם כֵּן בְּמַאי אִשְׁתְּמוֹדְעַת כַּד נָטְלָא מֵאֲבָהָן, אֶלָּא בִּנְקוּדָה, כַּד אִיהִי נְקִידָא מִסִּטְרָא דְּקָמֵ״ץ נַטְלָא מֵחֶסֶד, וְכַד אִיהִי נְקִידָא מִסִּטְרָא דִּשְׁבָ״א נַטְלָא מִגְּבוּרָה, וְכַד נְקִידָא מֵחֹל״ם אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּתַלְיָת נְקוּדִין אִלֵּין אִנּוּן מַיָּא וְאֶשָּׁא וְרוּחָא.

וַיֹּאמֶר אֱי הֶבֶל אָחִיךָ (בְּרֵאשִׁית ד, ט), תָּא חֲזֵי תְּרֵין אַתְוָון אִלֵּין דְּאִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ, דִּבְהוֹן חָב, גָּרְמוּ לֵיהּ מִיתָה, א׳ אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶּה, י׳ מַחֲשָׁבָה, אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא כַּמָּה מַחֲשָׁבִין אִנּוּן, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִתְקְרֵי מַחֲשָׁבָה, חָכְמָה עִלָּאָה אִתְקְרֵי מַחֲשָׁבָה, וּלְעֵילָּא לְעֵילָּא מַחֲשָׁבָה, וּלְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ מַחֲשָׁבָה, דְּלֵית לְעֵילָּא מִנָּהּ, וְהִיא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, עִלָּאָה דְּכָל עִלָּאִין, אִי תֵּימָא דְּסָלִיק מַחֲשַׁבְתֵּיהּ דְּאָדָם תַּמָּן, לָא, דְּהָא אִתְּמַר בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית ג, י): וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא, דְּהַאי עֵרוֹם אַחֲזֵי דְּאִתְפַּשַּׁט מַלְבּוּשֵׁיהּ, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בְּאַבָּא וָאֵחָבֵא, וּבְבָרָא וַיִּסָּתֵר מֹשֶׁה (שְׁמוֹת ג, ו).

אָמַר לֵיהּ בְּרִי בְּכֹלָּא חָאב, בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהִי לְבוּשָׁא לְמַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וּבְמַחֲשָׁבָה סְתִימָא, וְדָא הַוָּה מִיתָה דִּילֵיהּ, דְּאִסְתַּלַּק מַחֲשָׁבָה סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ ח״י הַחַיִּי״ם, דְּבַאֲתַר דְּאִיהוּ תַּמָּן לֵית מִיתָה תַּמָּן.

ב אלול

וְחָאב בְּמַחֲשָׁבָה סְתִימָא וְאִשְׁתָּאַר [מב.] עֵרוֹם מִינָהּ, מִכָּל מַה דִּלְעֵילָּא מִן אִימָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה חָאב, וְאִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ, וְאִי לַאו דְּקָמַת עִמֵּיהּ תְּשׁוּבָה וְגָלַת עִמֵּיהּ, הַוָּה אִתְאַבִּיד מִכָּל וָכֹל, וּבְגִין דָּא (תְּהִלִּים קל, ג): אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר י״ה אדנ״י מִי יַעֲמֹד, מִי יַעֲמֹד וַדַּאי, וּבְגִין דָּא וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם (יְשַׁעְיָה נ, א), הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ (דְּבָרִים כב, ז): שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, אֶת לְאַסְגָּאָה שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה עִמָּהּ.

אִימָּא עִלָּאָה קָמַת בְּאָדָם, וְאִימָּא תַּתָּאָה בְּהֶבֶל, דְּחוֹבָא דְּאָדָם רַב הַוָּה מִדְּהֶבֶל, וּבְגִין דָּא בְּרִי א״י מִן אהי״ה, אִיהוּ א״י דְּחָב בֵּיהּ הֶבֶל, וְאִסְתַּלְקוּ וְאִשְׁתְּאַרַת ה״ה, וּבְגִין דָּא אֵ״י הֶבֶל אָחִיךָ, וְאִיהוּ א״י מִן אדנ״י, וְאִשְׁתָּאַר ד״ן מִן אדנ״י, חוֹבָא דְּאָדָם גָּרַם דְּאִסְתַּלַק י״ו מִן יהו״ה, וְאִשְׁתָּאַר ה״ה.

אָמַר לֵיהּ אַבָּא וְהָא י״ו הַוָּה לֵיהּ לְמֶהֱוֵי ו״י, אָמַר לֵיהּ בְּרִי וַדַּאי דָּא רָזָא דְּחָב בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה, דְּאִסְתַּלַק י׳ מִן א, וְאִשְׁתְּאַרַת ו״י, בְּגִין דְּאִסְתַּלַק מִתַּמָּן עִלַּת הָעִלּוֹת דְּאִיהוּ מַחֲשָׁבָה סְתִימָא בְּאָת י׳ מִן א, דְּלֵית יְחוּדָא בַּר מִנֵּיהּ, וְהָכָא רָזָא דְּלָא אִתְגַּלְיָיא עַד הַשְׁתָּא, וְדָא אִיהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי, יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ (תְּהִלִּים צא, יד-טו), שֵׁם י׳, דְּלֵית לְעֵילָּא מִנֵּיהּ כְּלָל, אֶלָּא הַהוּא דְּבָרָא כֹּלָּא, וְלֵית מָאן דְּבָרָא לֵיהּ, דְּאִית בּוֹרֵא דְּאִתְבְּרִי, כְּגוֹן מַיָּא דְּאִיהוּ בְּרָא לַעֲשַׂבִּים וְגָדֵל לוֹן וְאִיהוּ אִתְבְּרִי, אֲבָל הַאי בָּרָא וְלָא אִתְבְּרִי, אִיהוּ דְּלֵית אֱל״ה לְעֵילָּא מִנֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ אַבָּא מַאי או״י הו״י, אָמַר לֵיהּ בְּרִי הַאי אִיהוּ כַּד אִסְתַּלַּק א מִן אהי״ה, עִם י״ו מִן יהו״ה, אִתְעֲבִיד או״י, אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי הַאי א דְּתַמָּן ו״י לְעֵילָּא מִן א׳ מִן אהי״ה אִיהִי, וּמִכָּל שְׁמָהָן, אָמַר לֵיהּ בְּרִי אִית א׳ דְּאִיהִי בְּדִיוּקְנָא דָּא יו״ד, י׳ לְעֵילָּא ו׳ בְּאֶמְצַע ד׳ לְתַתָּא, וְדָא א׳ מִן אהי״ה, א׳ מִן אדנ״י, אֲבָל הַאי א סוֹפָהּ כְּתְחִלָּתָהּ וְתְחִלָּתָהּ כְּסוֹפָהּ, וּבָהּ אָמַר עֹלַת הָעוֹלוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן (יְשַׁעְיָה מד, ו), וּבְאָת ו׳ דְּאֶמְצָעִיתָא וּמִבַּלְעָדַי אֵין אלהי״ם.

אָמַר לֵיהּ הָא וַדַּאי אִתְגַּלְיָא לִי מַה דְּלָא יָדַעְנָא עַד הַשְׁתָּא, וְלָא עָתִיד לְאִתְגַּלְיָא עַד יוֹמִין דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא.

אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי אִשְׁתְּמוֹדָע דְּאִית אָדָם קַדְמוֹן לְכָל קְדוּמִים, וְאִית אָדָם אָחֳרָא. אָמַר לֵיהּ בְּרִי הָכִי הוּא וַדַּאי, אָדָם דְּבָרָא לֵיהּ עִלַּת הָעִלּוֹת בְּדִיוּקְנָא דִּילֵיהּ סָתִים וְגָנִיז, הַאי גָּרַם דְּאִסְתַּלַּק עִלַּת הָעִלּוֹת, אָדָם תִּנְיָינָא חָאב בְּמַחֲשָׁבָה, וְאָדָם תִּלִיתָאָה חָאב בְּמַעֲשֶׂה, דְּתִלַּת אָדָם אִנּוּן, אָדָם דִּבְרִיאָה, אָדָם דִּיצִירָה, אָדָם דַּעֲשִׂיָּה, דְּלַאו כָּל חוֹבִין שָׁוִין.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי, עִם כָּל דָּא הַוָּה ה׳ קַיְימָא קַמֵּיהּ דְּאָדָם, בָּתַר דְּאָתוּ עֶרֶב רַב וְעָבְדוּ יַת עֶגְלָא, גָּרְמוּ דְּאִסְתַּלַּק ה׳ לְגַבֵּי ו״י, וְאִתְעֲבִיד הו״י, וּמָאן גָּרַם דָּא, הוֹי גּוֹי חוֹטֵא (יְשַׁעְיָה א, ד).

הודפס
לעילוי נשמת
עומר רחמים בן
סלימה ומנחם ז"ל
נלב"ע
כ"ה שבט תשפ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת שופטים

כו	יום ראשון	עלות השחר (72 דק') ... 4:45 נץ החמה ..... 5:57 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:30 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:20	סו"ז תפילה ..... 10:28 חצות היום ..... 12:44 שקיעה ..... 7:28 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:41	**ליומוד יומי:** **בבלי:** חולין קא **ירושלמי:** בבא בתרא יז **תוספתא:** בבא מציעא ו **נ"ך:** שמואל א ז **משניות:** סנהדרין י **זהר:** שמות א עמ' שמג-שדמ	9
כז	יום שני	עלות השחר (72 דק') ... 4:46 נץ החמה ..... 5:58 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:30 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:21	סו"ז תפילה ..... 10:28 חצות היום ..... 12:43 שקיעה ..... 7:27 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:40	**ליומוד יומי:** **בבלי:** חולין קב **ירושלמי:** בבא בתרא יח **תוספתא:** בבא מציעא ז **נ"ך:** שמואל א ח **משניות:** סנהדרין יא **זהר:** שמות א עמ' שמה-שמו	10
כח	יום שלישי	עלות השחר (72 דק') ... 4:47 נץ החמה ..... 5:59 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:31 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:21	סו"ז תפילה ..... 10:28 חצות היום ..... 12:43 שקיעה ..... 7:26 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:39	**ליומוד יומי:** **בבלי:** חולין קג **ירושלמי:** בבא בתרא יט **תוספתא:** בבא מציעא ח **נ"ך:** שמואל א ט **משניות:** מכות א **זהר:** שמות א עמ' שמז-שמח	11
כט	יום רביעי	**יום כיפור קטן, ערב ראש חודש אלול** עלות השחר (72 דק') ... 4:47 נץ החמה ..... 5:59 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:31 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:21	סו"ז תפילה ..... 10:28 חצות היום ..... 12:43 שקיעה ..... 7:25 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:38	**ליומוד יומי:** **בבלי:** חולין קד **ירושלמי:** בבא בתרא כ **תוספתא:** בבא מציעא ט **נ"ך:** שמואל א י **משניות:** מכות ב **זהר:** שמות א עמ' שמט-שנ	12
ל	יום חמישי	**א' דראש חודש אלול** עלות השחר (72 דק') ... 4:48 נץ החמה ..... 6:00 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:31 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:21	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:43 שקיעה ..... 7:24 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:37	**ליומוד יומי:** **בבלי:** חולין קה **ירושלמי:** בבא בתרא כא **תוספתא:** בבא מציעא י **נ"ך:** שמואל א יא **משניות:** מכות ג **זהר:** שמות א עמ' שנא-שנב	13
א	יום שישי	**ב' דראש חודש אלול** עלות השחר (72 דק') ... 4:49 נץ החמה ..... 6:01 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:32 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:22	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:43 שקיעה ..... 7:23 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:36	**ליומוד יומי:** **בבלי:** חולין קו **ירושלמי:** בבא בתרא כב **תוספתא:** בבא מציעא יא **נ"ך:** שמואל א יב **משניות:** שבועות א **זהר:** שמות א עמ' שנג-שנד	14
ב	שב"ק	**שבת קודש פרשת שופטים** עלות השחר (72 דק') ... 4:49 נץ החמה ..... 6:01 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:32 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:22	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:43 שקיעה ..... 7:22 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:35	**ליומוד יומי:** **בבלי:** חולין קז **ירושלמי:** בבא בתרא כג **תוספתא:** בבא בתרא א **נ"ך:** שמואל א יג **משניות:** שבועות ב **זהר:** שמות א עמ' שנה-שנו	15

הדלקת נרות (40 דק'): 6:43 (20 דק'): 7:03

מוצש"ק לשיטת ר"ת: 8:35

"בְּתוֹר תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ מַבָּט אַחַר עַל חֹדֶשׁ אֱלוּל, כִּי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ פָּתַח לָנוּ שְׁעָרִים נִפְלָאִים בְּגֹדֶל מַעֲלַת חֹדֶשׁ אֱלוּל, וְרַק צְרִיכִים אָנוּ לֹא לִהְיוֹת בַּטְלָנִים, אֶלָּא לְנַצֵּל כָּל יוֹם וְיוֹם בְּהַרְבֵּה טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וּלְבַקֵּשׁ מֵהּ' יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּזְכֶּה לְכָל הַתִּקּוּנִים הַנִּפְלָאִים הַמּוּבָאִים בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ עַל חֹדֶשׁ אֱלוּל, וְעַל יְדֵי זֶה נִזְכֶּה לְקַבֵּל שָׁנָה טוֹבָה וּמְבֹרֶכֶת עִם כָּל מִינֵי הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת בְּרוּחָנִיּוּת וּבָגַשְׁמִיּוּת!" (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)